

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Pracoviště historické sociologie

Bc. Nikola Horová

**Krajní pravice jako problém Policie České
republiky od roku 1989**

Diplomová práce

Vedoucí práce: M.A., Nicolas Maslowski, Ph.D.

Praha 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne .....

Bc. Nikola Horová .....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doktoru Nicolasi Maslowskimu za jeho vedení a cenné připomínky při tvorbě. Mé velké díky patří příslušníkům Policie České republiky a Ministerstva vnitra, kteří mi poskytli cenné informace z oblasti policejní práce, a také své rodině, bez jejíž podpory by tato práce nevznikla.

Abstrakt

Diplomová práce se silně dotýká dvou velmi diskutovaných aspektů dnešní společnosti, které jsou spolu ve velmi těsném spojení. Prvním aspektem společnosti je problém pravicového radikalismu a extremismu v České republice, jehož hlavní projevy zahrnují xenofobii a nesnášenlivost narušující veřejný pořádek a tím se dotýkají Policie České republiky, jejímž úkolem je ruptuře pořádku zamezit. Diplomová práce se zabývá vývojem extremismu a Policie České republiky od roku 1989 a jak policie na tento vývoj reaguje adekvátním zlepšením svého vybavení, taktik, atd. Rok 1989 je stanoven kvůli změně politického režimu a nastolení nových pravidel ve společnosti. Detailně probrána je také organizační struktura samotné policie vzhledem k zásahům na akcích pořádaných pravicovými radikály a extremisty, které se v dnešní době nejčastěji konají formou demonstrací a mítinků.

Klíčová slova

Policie České republiky, radikalismus, extremismus, shromažďování, pořádkové jednotky, antikonfliktní tým, bezpečnostní opatření.

Abstract

Thesis closely deals with two heavily discussed aspects of contemporary society, that are very strongly inter-connected. The first aspect of society is the problem of right-wing radicalism and extremism in Czech republic, which manifests itself by xenophobic and hateful behavior, which then disrupts public order and therefore is related to Police of Czech republic, whose job is to prevent the ruptures in order. Thesis deals with development of extremism and Police of Czech republic since 1989 and how the police reacts to this development by adequately improving its equipment, tactics, etc. The year 1989 has been set because it is the year when political regime changed and new rules in society were established. Organizational structure of the police itself is discussed in detail, considering their interventions at events organized by right-wing radicals and extremists, which nowadays most often take form of demonstrations and meetings.

Keywords

The Police of the Czech Republic, radikalism, extremism, gathering, order police units, anti-conflict team, security measures.

Obsah

Úvod	8
1 Cíle diplomové práce a použítá metodika	11
1.1 Cíle diplomové práce.....	11
1.2 Metodika práce a zdroje dat	11
2 Vznik pravicového radikalismu a extremismu jako problému veřejného pořádku a jeho vývoj	14
2.1 Extremismus.....	14
2.2 Radikalismus.....	21
2.3 Vývoj krajní pravice od roku 1989.....	23
2.3.1 Vývoj krajní pravice 1989- 1993	25
2.3.2 Vývoj krajní pravice 1994 – 1998	27
2.3.3. Vývoj krajní pravice 1999 – 2001	29
2.3.4 Vývoj krajní pravice 2002 – 2005	31
2.3.5 Vývoj krajní pravice 2005 – 2010	32
2.3.6 Vývoj krajní pravice 2010 - současnost	34
3 Policie jako řešitel problému a garant veřejného pořádku: funkcionalistický přístup	41
3.1 Postavení, funkce a úkoly Policie ČR v dnešní společnosti.....	43
3.2 Funkce a struktura speciálních pořádkových jednotek.....	45
3.3 Donucovací prostředky	48
3.4 Vývoj řešení extremistické otázky.....	51
4 Strategie, racionality a praxe řešení	55
4.1 Manuál pro velitele bezpečnostních opatření	55
4.2 Vývoj demonstrací a jejich vliv na Policii ČR.....	59
4.2.1 Vývoj demonstrací v ČR od roku 1989 do 2007	62
4.2.2 Brno, 2007	64
4.2.3 Litvínov – Janov, 2008	66
4.2.4 Přerov, 2009	71
4.2.5 Šluknov, 2011	72

4.2.6 České Budějovice, 2013.....	76
4.2.7 Příbram, 2014.....	79
4.3 Celkový souhrn	81
Závěr	85
Zdroje	89
Webové stránky	92
Legislativní dokumenty.....	97

Úvod

„Extremismus zůstává mnohvrstevným fenoménem; má mnoho příčin, společenských i ekonomických, individuálních i skupinových, biografických i ideologických. Právě tato struktura příčin činí boj proti extremismu obtížným.“¹

Pravicový radikalismus a extremismus tvoří dnes již fenomén, který se od roku 1989 stává stále více součástí našeho demokratického právního státu, který respektuje základní práva a svobody svých občanů. Ve společnosti se mění vnímání tohoto společensko-politického fenoménu, který se objevil v průběhu 20. století a který narušuje plynulé fungování státu a jeho stabilitu. Stabilitu státu a fungování má na starosti instituce, která tvoří protipól pravicovému politickému spektru, a to Policie České republiky a její příslušníci zařazení nejen ve speciálních pořádkových jednotkách.

Diplomová práce se bude zabývat oběma stranami a jejich vývojem od roku 1989. Vývoj extremismu bude zmapován samostatně bez ohledu na policii, jelikož není natolik ovlivněn policií, jako je vývoj policie ovlivněn chováním extremistů. Rok 1989 je v této práci vybrán kvůli svému zásadnímu významu v dějinách. Je zlomovým pro Českou republiku a znamená uvolnění poměrů, nastolení nových podmínek a pěstování demokratických hodnot. Uvolňování poměrů s sebou přineslo i radikální vzestup kriminality. O tom se zmiňoval i Miloslav Dočekal, se kterým byl uskutečněn rozhovor pro server www.denik.cz:

„Léta jsem šéfoval oddělení loupeží, měl jsem pod sebou obecnou i hospodářskou kriminalitu. A ze své zkušenosti můžu říct, že v roce 1989 bylo v celé Praze 542 přepadení za celý rok. V roce 1990 už to bylo tisíc sto,..."²

Extremismus představuje problém, který řeší také Ministerstvo vnitra a od roku 1997 vydává samostatné výroční zprávy o problematice extremismu na území České republiky. Tyto zprávy předkládá vládě ČR a Poslanecké sněmovně

---

¹ ALTHAUS, D.: *Politischer Extremismus – Prävention und Repression*, s. 42 In MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 94.

² http://www.denik.cz/z_domova/listopad_zlocin20091002.html. Dostupné 15. 1. 2015.

Parlamentu ČR. Oproti tomu rasové konflikty jsou zařazeny mezi bezpečnostními riziky již od roku 1994. Ty měly v 90. letech podobu trestných výprav proti Romům či Vietnamcům.

Extremistické strany jsou diskutovaným tématem nejen pro svůj samotný program – netoleranci, xenofobii, rasismus a potírání základních demokratických hodnot – ale také kvůli své přitažlivosti pro voliče. Zájemci o vstup do jejich řad jsou především náctiletí a teenageři, kteří v akcích pořádaných těmito stranami spatřují příležitost k agresivnímu chování.

Potenciální, čím dál větší, nebezpečí spojené s radikály tkví také v dnešní době plné moderních výtvarků v sociálních sítích a internetu. Internet se do ČR dostal přibližně v roce 1996³ a představuje možnost šíření radikálních myšlenek mnohem větší rychlostí než v roce 1989. Jeho používání umožňuje oslovení mnohem většího počtu lidí, větší anonymity vyznavačů a tím vzniká problém s jejich stíháním a dopadením.

Téma samotné diplomové práce bylo vybráno z důvodu osobní angažovanosti v tomto tématu ze strany policie, a také z důvodu velké pozornosti naší společnosti k této problematice, jež se v poslední době stává stále více diskutovaným a ožehavým tématem. V souvislosti s tím je velká pozornost směřována právě na policii, která musí být schopna bránit narůstajícímu násilí ze strany extremistů. Policie hraje v rámci boje proti extremismu primární úlohu jako ochránce veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Její spolupráce na základě koordinačních dohod s dalšími složkami policie či orgány veřejné správy posiluje efektivitu bezpečnostních opatření.

Jednotlivé složky řešící tuto oblast, mezi které spadají také antikonfliktní týmy či pořádkové jednotky, svoji účastí na akcích s velkým počtem lidí působí jak preventivně tak represivně. Jejich společné nasazování při rizikových shromážděních je v současnosti běžnou praxí. Nové metody, které se zaměřují zejména na komunikaci s davem, jsou v České republice používány od roku

---

³ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam.cz>. Dostupné 5. 1. 2015.

2006. Takzvaný „low profile policing“, do kterého lze zařadit kromě antikonfliktních týmů také 3D strategii či spottery, se využívá při práci s davem v každé možné situaci. Nelze však opomenout, že postup Policie České republiky při hrozící eskalaci násilí vyžaduje také použití síly tvrdší. Při zákrocích pod jednotným velením je nutné využít speciální pořádkové jednotky a odpovídající techniku. Důležitým faktorem pro koordinaci všech složek je nezbytný funkční systém předávání informací. Policie prosazuje řád a pořádek ve společnosti a extremisté prosazovaný řád a pořádek porušují, právě o těchto dvou složkách bude pojednávat tato diplomová práce.

1 Cíle diplomové práce a použitá metodika

1.1 Cíle diplomové práce

Cílem diplomové práce je představení pravicového extremismu a radikalismu jako společenského problému od roku 1989, kdy se uvolnily poměry a z pravicových stran se stal problém především Policie České republiky, která na tuto situaci nebyla připravena.

Prvním cílem práce je představení vývoje krajní pravicové sféry od roku 1989 do současnosti, aby bylo možné lépe uchopit tento globální problém. Druhým cílem je odpovědět na otázku, jestli a jakým způsobem se změnilo zacházení s pravicovými radikály a extremisty ze strany policie prostřednictvím rozebrání vývoje Policie České republiky od roku 1989. Odpovědět na otázku, k jakým inovacím došlo, podhalit taktiky policie za pomoci ukázek demonstrací uplynulých 9 let a pokusit se navrhnout inovaci dosavadních viditelných postupů a technik.

1.2 Metodika práce a zdroje dat

Na základě studia odborné literatury, časopisů, webových příspěvků, konzultací se specialisty a analýzy právních předpisů práce vymezuje pojem extremismu, jeho vývoj, pachatele a jejich trestné činy a vývoj pravicových politických stran.

Samotným základem diplomové práce bude studium dostupných materiálů, a to nejen knih, ale také článků a dokumentů v elektronické i psané podobě, které na téma přímo i nepřímo poukazují.

Zpracovány budou také výroční zprávy o extremismu a statistiky ohledně kriminality způsobené právě extremisty a radikály, které poskytl Statistický úřad v Liberci. Důležitým zdrojem, vyjímaje studium dostupných materiálů a knih, jsou také internetové stránky extremistů a radikálů.

Dalším velmi významným zdrojem budou rozhovory s představiteli Ministerstva vnitra a Policejní akademie ČR. Zaměstnanci Ministerstva vnitra, kteří velmi ochotně nabídli spolupráci, jsou pracovníky Odboru bezpečnostní politiky a věnují se problematice extremismu již několik let a na této půdě slaví značné úspěchy. Rozhovory budou provedeny také s řadovými policisty, kteří zasahovali na demonstracích v posledních deseti letech z Liberce a Prahy. Významnou pomoc poskytl zástupce Antikonfliktního týmu z Liberce a kynolog, který se specializuje na výcvik psů pro tento druh činnosti a který sám zasahoval již u mnoha demonstrací a pochodů.

Ve třetí kapitole bude aplikován funkcionalistický přístup na problematiku policie jako řešitele problému narušování veřejného pořádku. Kapitola pojednává o funkci policie, o její struktuře a prostředcích, které jsou používány při boji s extremismem. Funkcionalistický přístup v této kapitole napomůže k pochopení problematiky policie a extremismu, jelikož jde o téma velmi rozvětvené a není jednoduché se v této bohaté struktuře vyznat a pochopit, co se za zásahy na jednotlivých demonstracích skrývá. Funkcionalistický přístup je z mnoha důvodů užitečný pro popis fungování Policie České republiky, jelikož nabízí pojmosloví k probírání vztahů mezi jednotlivými složkami policie. Tato terminologie má výhodu, že ji ve velké míře užívají sami zástupci policie, Ministerstva vnitra České republiky i jejich publikum a tak je tato terminologie obecně srozumitelná. Funkcionalistický přístup byl pro tuto kapitolu zvolen vzhledem ke své podstatě. Společnost se podle funkcionalismu skládá z mnoha struktur či institucí a každá má svou funkci ve společnosti. Tyto funkce jsou navzájem propojeny a na sobě závislé a přispívají k udržení celku, v tomto případě k udržení stability státu. Soulad mezi všemi složkami vede k přežití společnosti a převedeme-li zmíněnou teorii do této diplomové práce tak soulad složek Policie České republiky povede k fungování demokratického státu a k efektivnímu boji proti narušování veřejného pořádku nejen extremismem.

Čtvrtá kapitola bude pojednávat o strategiích a praxi policie. Tato část bude teoreticko-empirická, jelikož se bude pokoušet na základě analýzy dostupných

materiálů vizuálních a písemných odhalit již zmíněné strategie policie týkající se zákroků proti extremistickým subjektům. Analýza se bude týkat 6 vybraných demonstrací od roku 2007. Demontrace od roku 1989 do roku 2007 budou shrnuty v jedné kapitole, jelikož do inkriminovaného roku 2007 byla orientace pravicových extremistů a radikálů především na kulturní oblast společenského života. V této kapitole je také nejvíce čerpáno v porovnání s ostatními z polostrukturovaných rozhovorů provedených se zástupci MV a PČR.

2 Vznik pravicového radikalismu a extremismu jako problému veřejného pořádku a jeho vývoj

Ohledně pravicového extremismu a radikalismu (které jsou souhrnně označovány politologickým pojmem krajní pravice) panují velké debaty již několik let. Způsobeno je to narůstáním rasově motivovaného protiprávního jednání v posledních letech i masmédií, která ať už více či méně ovlivňují názory občanů. V roce 2003 dle M. Mareše nedošlo ani na akademické půdě ke shodě ohledně primární metodologie, ale i pojmosloví.⁴ Tento fakt je ovlivněn specifiky jak samotného tématu, tak také specifiky zemí, ve kterých se extremistické a radikalistické skupiny objevují.

Slova radikalismus a extremismus se v českém prostředí začala objevovat přibližně na přelomu devatenáctého a dvacátého století⁵, avšak tyto fenomény zde byly již přítomny již před specifikováním.

2.1 Extremismus

„Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku“⁶.

Toto je definice extremismu podle Ministerstva vnitra ve Zprávě o extremismu na území České republiky v roce 2002. Na výše zmíněnou definici odkazuje i prozatím nejmladší zpráva o tomto problému na našem území a to zpráva z roku 2014 o událostech roku 2013 s odůvodněním, že tato definice je prozatím nejvíce obsáhlá.

---

⁴ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 13.

⁵ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 21.

⁶ Zpráva o extremismu (2002): <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 4. 12. 2014.

Kromě definice Ministerstva vnitra existují i definice jiné, které používají různé správní, státní i nestátní orgány ČR. Policie ČR definuje extremismus jako verbální, grafické, fyzické a jiné aktivity spojené zpravidla s vyhraněným ideologickým či jiným kontextem, které vyvíjejí jednotlivci či skupiny osob, s názory výrazně vybočujícími z všeobecně uznávaných společenských norem, a také se zřetelnými prvky netolerance, zejména rasové, národnostní, náboženské nebo jiné nesnášenlivosti, a které útočí proti demokratickým principům, společenskému uspořádání, životu, zdraví, majetku nebo veřejnému pořádku.⁷

Obě definice jsou spojené s pojmem ideologie a norem. Zákonné normy jsou to, co je extremisty porušováno. Druhým bodem, co extremisty, konkrétně pravicové extremisty, vystihuje, je porušování lidských a přirozených práv a odmítání rovnosti lidí jakožto základního demokratického principu. Hlavním měřítkem, podle kterého se politologové rozhodují, zda hnutí zařadí k pravici radikální či extremistické, je přístup k demokratickému státu – zda jej chtějí pouze z vlastní perspektivy vylepšit (radikálové) či naprosto odstranit (extremisté).

Mezi základní prvky extremismu patří mimo odmítání rovnosti s tím související vyzdvihování vlastního etnika, národu či rasy. Extrémisté jsou také zaměřeni proti určitému typu lidí – rasově odlišným, cizincům či lidem náboženského vyznání. A určitá část vyzývá k fyzické likvidaci menšin, s níž je spojený princip vůdcovského typu, který vede k nacismu, fašismu či nacionalismu a k touze volat po nastolení autoritativního nebo totalitního státu, který bude založen na hodnotách a ideologii, kterou oni uznávají. Extrémisté také bojkotují pluralismus stran jakožto rozpornou skutečnost s jejich přesvědčením o jednom správném učení.⁸

Nutné je zmínit se pro úplnost také o ostatních formách extremismu kromě extremismu pravicového. Z hlediska pravolevé osy, tedy kromě extremismu

---

⁷ Extremismus: <http://www.etf.cuni.cz/OPPA-CZ/vp14.pdf>. Dostupné 1. 11. 2014.

⁸ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 21.

pravického, existuje i extremismus levicový. Rozdělení na pravici a levice pochází z období Francouzské revoluce 1789, kdy při setkání generálních stavů seděli zástupci krále po jeho pravici a radikálové revoltující proti tehdejšímu stavu na straně levé.⁹ Toto rozdělení prošlo řadou transformací, až do dnešní podoby, kdy rozlišujeme autoritativní a totalitní levice a pravici tíhnoucí k diktaturám.¹⁰ Extremismus ovšem nemusí být nutně politický a existuje také extremismus náboženský či ekologický. Tyto druhy extremismu označil Mareš jako extremismy „nové“ a zařadil do nich například militantní ochránce zvířat, válečníky za zemi a již zmíněné extremisty ekologické.¹¹

Z obecného hlediska ovšem žádní z těchto „nových“ extremistů neskýtají takové riziko jako extremisté političtí, jelikož jejich programy neobsahují nacionalistické, xenofobní, antisemitské či rasistické prvky a pokud ano tak ne v míře nebezpečné pro společnost.¹² Toto obecné hledisko bylo získáno ze sledování diskusí u internetových článků na tato témata či na sociálních sítích, kde byly tyto debaty záměrně vyprovokovány. S tímto pohledem lze ovšem polemizovat z hlediska extremismu náboženského, který může vést ve své nejextrémnější podobě až k náboženskému terorismu. Toto ovšem není tématem práce, a tak není nutné se otázce dále věnovat.

Nejen současná podoba extremismu je důležitá a je potřeba přihlédnout k jeho začátkům. Jednou z prvních, a troufnu si říci prozatím nejlépe zpracovaných knih o radikalismu a extremismu je kniha M. Mareše, a proto při nástinu extrémistické historie bude čerpáno převážně z jeho knih doplněné o poznámky jiných autorů či vlastní.

---

⁹ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 14.

¹⁰ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 23.

¹¹ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 31.

¹² VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. S. 26.

Ultrapracovové spektrum, o kterém je v celé této kapitole pojednáváno, je z odborného hlediska velmi heterogenní a nelze u stran nikdy s přesností určit, zda se jedná o ideologii, hnutí, soubor názorů, apod.

Podle Stanleyho G. Payna můžeme rozlišit celkem 6 nynějších podob radikální pravice. Při vytváření tohoto rozdělení srovnával historické formy fašismu se současnou radikální pravici.

- Méně radikální extrémně pravcové strany, které obecně akceptují parlamentní systém
- Více autoritativní nebo radikální extrémně pravcové strany, jako bylo staré italské MSI, které původně hledaly nový systém, dokonce více post-fašistický než neofašistický
- Čistě neofašistické nebo neonacistické extrémně pravcové skupiny
- Politicky primitivní extrémně pravcové skupiny, které primárně hlásají rasovou nadřazenost anebo bizarní náboženské myšlenky, které se vyskytují hlavně (nikoliv výlučně) v USA
- Jiné stejně primitivní krajně pravcové skupiny, které ale v některých případech záměrně nejsou rasistické nebo nacistické
- Populistické reformní skupiny, které jsou nesprávně charakterizované společně s předchozí skupinou, ačkoliv mohou připomínat méně radikální krajně pravcové strany, obhajují individualistické reformy, v jejichž rámci by se snížily daně a omezil stát, a jsou identifikovány s radikální pravici primárně kvůli jejich novosti a určitým základním politickým výzvám směrem k systému.¹³

Když první skupinu aplikujeme na českou scénu, sedí na tuto charakteristiku například fotbalový Hooligans. Tyto gangy mají původ v Anglii a na české scéně se vyskytují nejen při fotbalových utkáních, ale také například při utkáních hokejových, zjednodušeně řečeno při sportovních akcích.

---

¹³ MARES, Miroslav. *Pravcový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 51-52.

U v dnešní době nejvýraznějšího subjektu pravicové scény DSSS, v nezkrácené verzi Dělnické straně sociální spravedlnosti¹⁴, není její zařazení jednoznačné. Některé teze, které DSSS prosazuje, zajisté jsou diskriminačního rázu (vypovězení ilegálních přistěhovalců, zákaz homosexuálních sňatků), ovšem v jiných zemích toto ve svém programu mají například i kandidáti na prezidentský post a jako diskriminační pojmány nejsou. Vedení DSSS, která je pokračovatelkou Dělnické strany rozpuštěné 17. 2. 2010, se od začátku svého působení distancovalo od nacismu, a tak alespoň pro veřejnost by nemělo být zařazeno do skupiny čtvrté ani páté. DSSS se hlásí k myšlenkám jako je společnost založená na hierarchii a k myšlenkám národního socialismu a zapojila se například do protiromských demonstrací v Duchcově, a tak je Ministerstvem vnitra pojmána jakožto strana extremistická a její aktivity jsou monitorovány. Po zohlednění různých hledisek ohledně DSSS by měla být tato strana zařazena do skupiny mezi pátou a šestou – její program není extrémně rasistickým, ale zúčastnila se protiromských demonstrací, veřejně se distancují od nacismu, avšak chce společnost založenou na národním socialismu, který je s nacismem spojován atd. Svým jistým způsobem by mohla tato strana spadat i do skupiny první, jelikož uznává parlamentní systém tím, že se nechala registrovat, avšak ve svém programu žádá například zrušení státních dotací pro politické strany či zavedení jednokomorového parlamentu, čímž je její absolutní zařazení do skupiny první vyloučeno.¹⁵

Dále na české scéně figuruje občanské sdružení DM neboli Dělnická mládež. Toto sdružení primárně podporovalo stranu dělnickou, ovšem po jejím zrušení se přeorientovalo na podporu DSSS. Strana také sama pořádá akce, největší pozornost vzbudila prvomájová oslava dělnické mládeže v Brně roku 2011 a prvomájová demonstrace pořádaná DSSS, ke které se DM připojilo, a tak se demonstrace zúčastnily tři až čtyři stovky osob.¹⁶ DM také podle zprávy MV

---

¹⁴ Zpráva o extremismu (2013): <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 9. 11. 2014.

¹⁵ Oficiální strana DSSS: <http://www.dsss.cz/>. Dostupné 9. 11. 2014.

¹⁶ Zpráva o extremismu (2013): <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx> dostupné 9. 11. 2014.

udržuje úzké kontakty s neonacisty ať již v tuzemsku či zahraničí. Sdružení má ve svém krédu spojení „identita - mládež - revoluce“¹⁷, které zosobňuje dle předsednictva dělnické mládeže jejich hlavní program, kterým je smetení dosavadních pořádků a vytvoření maximálně ideologicky uvědomělé mládeže, státu bez kapitalismu, bez útlaku a znovuoživení národního cítění v občanech ČR. Organizaci lze zařadit do skupiny šesté, ačkoliv některé její prvky (spolupráce s DSSS například) jsou národně sociálním prvkem a tím jsou již brány podle MV jako strana extremistická.¹⁸

Podle poslední zprávy o extremismu jsou na scéně i jiné spolky – Autonomní nacionalisté, Svobodný odpor či Čeští lvi a jiné malé skupinky, které čítají desítky členů, některé pouze jednotlivce. Tyto spolky existují většinou pouze na regionální úrovni a zabývají se lokálními problémy.

Mezi další sdružení, která figurují ve zprávách o extremismu, patří například Vlastenecká fronta, v jejímž hlavním programu stojí očista národa tak jako u DM a probuzení národního cítění, zrušení členství v EU i NATO, zrušení pozitivní diskriminace, zákaz homosexuálních sňatků a další je také pro ně důležité to, že se jakkoliv distancují od rasismu či nacismu. Jejich program se pro veřejnost a laika jeví jako neškodný a pouze propagující „češství“. Toto sdružení jistě spadá do poslední kategorie rozdělení S. G. Payna a lze říci, že bez výhrad.

Jako další strany, ať již registrované či neregistrované, jsou na české scéně Národní odpor, již zaniklá Národní strana, jejíž členové jsou stále aktivní, ať jednotlivě či pod křídly jiné organizace, strana SPR-RSČ (Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa) rozpuštěná roku 2013, stále existující avšak málo činná Národní alternativa, NSJ neboli Národní sjednocení a již zaniklá Republikánská mládež, po jejímž rozpuštění vytvořila část členů Dělnickou stranu, o které již bylo pojednáno. Dále také například fungující či

---

¹⁷ Oficiální stránka dělnické mládeže: <http://www.delnickamladez.cz/delnicka-mladez-predstavuje-ideovy-program> dostupné 9. 11. 2014.

¹⁸ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 319 s. ISBN 978-80-7380-427-5. S. 17.

nefungující sdružení jako Národní demokracie, Právo a spravedlnost, Mladí národní demokraté, Národní korporativisté aj. ze zprávy z roku 2010. Ke stranám je samozřejmě taky nutné přičíst aktivní jednotlivce zapojující se například při protiromských nebo jakýchkoliv demonstracích či skupiny jedinců, kteří o jakoukoli propagaci své existence nejeví zájem a nejsou tak nikde uvedeny. Další skupinou jsou též skupiny, které svou existenci úspěšně tají, a tak o nich nejsou vedeny záznamy.

Po zhodnocení, nastínění a představení české extrémistické scény lze vyvodit několik základních bodů. Prvním je, že česká extrémistická scéna, tak jako zahraniční, není stálá, jelikož při překročení demokratických hodnot a pravidel (a nejen jich) je podán návrh na jejich rozpuštění. Strana je ve většině případů skutečně nucena se rozejít a založí stranu novou, a tak funguje nekonečný koloběh. Druhým bodem je, že hlavní činnosti, které provozují pravicově extrémistické subjekty ve společnosti, jsou pořádání koncertů, demonstrací či v případě organizací, spolků a stran nacionálního charakteru pořádání různých petičních akcí nebo například sbírek. Třetí bod je, že v rámci extrémistických stran existují různé typy podle toho, jaké hodnoty vyznávají. Jsou strany čistě nacionálního charakteru, kterým jde o podpoření národního vědomí a probuzení národní hrdosti ve spoluobčanech. Pak jsou strany, které odmítají sňatky homosexuálů, ale také například smíšená manželství či sňatky s přistěhovalci a jiné netradiční druhy manželství. A jako poslední jsou strany, které jsou pojímány jako nejextremističtější, strany, které otevřeně organizují rasové pochody, nejčastěji proti romské minoritě. Takovou stranou je například Národní odpor. Čtvrtým bodem je, že extrémistické strany nejtvrďšího jádra mají také jeden exkluzivní úkol či plán, kterým zasahují do demonstrací ne přímo rasového charakteru. Členové extrémistických skupin se infiltrují do skupin protestujících a vyvolávají roztržky u účastníků, kteří by se normálně násilného chování nedopustili. Pátým bodem je, že na rozdíl od zahraničních extrémistických hnutí, například NSO -Sever, nejkrvavější ruské neonacistické skupiny, která dokonce za své skutky byla souzena a odnesla si několik doživotních trestů, nejsou české

extremistické skupiny takto zextremizované a ve většině případů ani takto násilnické.

2.2 Radikalismus

„Slovo „radikalismus“ v sobě obsahuje latinský slovotvorný základ „radix“ („kořen“ přeneseně též „původ“, „základ“) a v tomto smyslu původně sloužil k označení boje demokratů, republikánů, socialistů či socialistických revolucionářů proti panství šlechty a za změnu společenského systému „až ke kořenům“. Později došlo i k přenesení pojmu pro označování „nejprudších“ forem rozhodování¹⁹.

Toto je definice podle M. Mareše, který se domnívá, že při určování hranic mezi extremismem a demokratickým spektrem je důležité určit dělicí čáru a proto je používán pojem radikalismus, jakožto pomyslný mezistupeň mezi těmito dvěma spektry.²⁰ Radikální pravice nezavrhuje zcela demokracii jako takovou, ale volá po radikálních změnách v organizaci společnosti a po jejím, z jejich pohledu, vylepšení. Při tomto volání po změně ovšem na rozdíl od extremistů nevybočují z ústavních pravidel. Určité hodnoty a práva jsou zpochybňovány a je doporučeno je nahradit hodnotami a pravidly jinými. Tito radikálové jsou pokládáni za nacionalistické a ultrakonzervativní strany kvůli jejich programům a opoziční náladě vůči situaci ve státě, ve kterém působí. Mezi radikály jsou také řazeni pravicoví populisté. Populismus není charakterizován jako politická ideologie, ale jako propaganda, která si klade za cíl ochraňovat člověka před korupcí a byrokracií a slibuje člověku rychlé a prosté řešení situace. Populismus není výhradně pravicovou záležitostí, a tak existují i populisté levicoví.

---

¹⁹ FUNKE, M.: Rechtsextremismus in Deutschland. Historische Entwicklung und aktuelle Bedeutung, s. 9 In MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 32.

²⁰ VEGRICHOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 319 s. ISBN 978-80-7380-427-5. s. 89.

Populismus se svým apelem na emoce, jako je strach, využívají ale i etablované politické strany²¹.

Krajní pravice je často mylně ztotožňována s extremismem, důvodem pro to je celkové roztržštění spektra a špatné hledání společných znaků. Ani zmíněný populismus není společným znakem radikalismu a je pojímán některými autory, jak již bylo zmíněno, pouze jako strategie oslovování veřejnosti. Podle Mareše a časopisu Rexter, který vydává články zaměřené na radikalismus a extremismus a je jediným časopisem svého druhu v Čechách, je hlavní problém v nevyhraněnosti jednotlivých pojmů, a tak v lehké zaměnitelnosti. Charakteristiky, jako neonacismus, neofašismus, touha po změnách a další, nesmí být zobecňovány na celou krajní pravici, jelikož jsou výsadou pouze některých subjektů této scény.

U pravicového radikalismu nacházíme snahy o prosazování tradičně konzervativních hodnot a podle Mareše spadá pod pojem radikalismus „... konglomerát nacionalistických, tradičně konzervativních, autoritářských a reakčních někdy i liberálních a plebiscitních pozic. Radikálně pravicové pozice jsou v první řadě antepozicemi proti moderně...“²². Najdou se i tací jako třeba Miller²³, kteří odmítají to, že konzervatismus je zahrnut v radikalismu, jelikož konzervatismus je podle něj přesným opakem toho, co je radikalistickým základem, a to je přeměna systému. Konzervativci podle některých názorů dospěli do dnešní radikální podoby, a to kvůli přeměně západního systému v posledních letech, existuje dle nich určitý trend „konzervování“ tradiční konzervativních hodnot skrze radikální pozice (Minkenberg 2011). Podle Minkemberga v knize *The Radical Right in Europe: An Overview* byl zlomovým bodem radikalizace konzervativců rok 1989.

---

²¹ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 71.

²² MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4. S. 21.

²³ Časopis REXTER: <http://www.rexter.cz/akce-d-o-s-t-prikklad-radikalniho-konzervatismu/2014/05/08/>. Dostupné 10. 11. 2014.

Důležité je ve zkratce zmínit i jiné druhy radikalistů, než jen pravicových, a to radikálů ekologických, feministických hnutí, hnutí za práva otců či matek, potratů či například proti týrání zvířat. Tito radikálové nejsou zařazeni do pravolevé osy, jelikož jejich protesty a přesvědčení nesouvisí s politickou situací ve společnosti. Jsou to lidé, laicky řečeno, kteří nesouhlasí s určitým aspektem dnešní společnosti a systému a bojují proti němu. Bojují, jak již bylo řečeno, v rámci demokraticky daných mezí, například demonstracemi, peticemi či sbírkami. Nejvíce do podvědomí občanů svými protesty vstupují zástupci radikálů ekologických a různých hnutí za práva zvířat. Protestují před různými laboratořemi či objekty jejich zájmu a vypisují petice za zastavení činností v jejich oblasti působení.

2.3 Vývoj krajní pravice od roku 1989

V roce 1989, jak již bylo řečeno, došlo k obecnému uvolnění poměrů. S pěstováním demokratických hodnot se ovšem vytvořila možnost pro rozbujení podhoubí pro krajně pravicové proudy, a nejen pro ně. Tento vývoj popsala I. Dufková a vytyčila 3 tendence charakteristické pro vývoj okrajových proudů v České republice.

Scéna, na které se strany pohybovaly, se zpřehledňovala a jednotlivá hnutí se více definovala zevnitř a dokázala lépe definovat své zájmy a cíle, což v budoucnosti vedlo k lepšímu zařazování jednotlivých hnutí. Například v roce 1990 se hnutí začínala vyvíjet v hudební scéně a skinheadské kapely s punkovými spolu koncertovaly bez větších potyček. S diferenciací jednotlivých skupin se proti sobě vymezily a některé z nich se staly vůči sobě nevraživými. Nejenom že se skupiny začaly rozlišovat vůči sobě, což je z logického hlediska srozumitelné, jelikož zastávají jiné hodnoty, ale skupiny se začaly diferencovat také zevnitř sebe samých. Například skinheads, nejznámější fenomén krajní pravice, se v České republice začal projevovat až s rokem 1989. Oproti tomu Jan Charvát uvádí výskyt skinheads v českém prostředí již od poloviny osmdesátých let 20. Století, přičemž přelomovým byl rok 1988, kdy vznikla

legendární hudební skupina Orlík. To, že středobodem pro skinheadské hnutí v českém prostředí je skupina Orlík se svým frontmanem Danielem Landou nepopírá Dufková ani Charvát.

Právě české skinheads lze rozdělit do dvou hlavních linií. Do první linie spadají S.H.A.R.P. skiní, R.A.S.H. skiní, Trojani či například Kališníci, kteří jsou specialitou českého národa a nikde jinde se nevyskytují.

Pouze na okraj – právě Kališníci jsou druhem skinheadů, kteří se začali formovat okolo skupiny Orlík a vyznávají nacionalistické hodnoty a opěvují českou historii a národ. Kališníci se tak jako všechny skupiny krajní pravice formovaly s postupem času. Na počátku byli stoupenci tohoto hnutí velmi radikální a docházelo k potyčkám, ať již s cizinci a „nečechy“, tak i s nacisty apod. Nyní právě tuto iniciativu (iniciativu protinacistických skutků) převzali S.H.A.R.P. skiní či případně jiné protinacistické spolky, jakou je v určitých aspektech i velmi známá ANTIFA.

První linie se hlásí k návratu ke kořenům skinheads a hlásí unii mezi punkovými přívrženci a jimi. Nebrojí proti určitému etniku a naopak hlásají rovnost, a pokud se potkají se zástupcem druhé rasistické linie, dojde teprve na slovní, a velmi častěji fyzickou, potyčku. A nyní se dostáváme k linii druhé, rasistické.

Do rasistické linie patří například lidově nazývaní Boneheadi²⁴ (existuje i webová stránka s oblečením pro tuto skupinu lidí), neonacističtí skinové a White Power Skinheads. Jejich charakteristická znamení jsou například vysoké těžké boty (na rozdíl od neonacistických skinů vojenské kanady), symboly třetí říše, placky s rasistickou tematikou ale také například s čísly 18 či 66. Číslo znamená písmena v abecedě. Např. 18 => 1=A, 8=H => ADOLF HITLER.²⁵ Zároveň se ale postupně vyvíjejí a snaží se například na demonstracích splýnout s davem. O tom bude řeč později.

---

²⁴ KALAMÁR, Štěpán. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2011, 136 s. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-103-0. S. 12.

²⁵ CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001, 172 s. ISBN 80-7201-265-7. S. 29.

Druhou tendencí, charakteristickou pro vývoj krajní pravice po roce 1989, je vzrůstání právního vědomí příslušníků hnutí. Aktivisté jsou s postupem času více informovaní o zákonech, které upravují jejich působení a překročení norem je skutkem vědomí, než z nedbalosti. Společně s právním vědomím stoupá i úroveň organizovanosti skupin.

Třetí tendencí, která charakterizuje vývoj, je politická socializace a politická radikalizace najednou. Ti co původně porušovali pravidla systému, se nyní stávají jeho součástí, a pak tu také existuje druhý tábor, který se naopak absolutně vymezuje proti současnému právnímu stavu, a tak se zvýrazňují hranice mezi tím, co se smí a nesmí a co je právně akceptováno a neakceptováno. Tyto tři tendence, které byly popsány, charakterizovala Ivana Dufková z pohledu policie.²⁶

2.3.1 Vývoj krajní pravice 1989- 1993

Celkový vývoj politické krajní pravice v ČR lze datovat od poloviny osmdesátých let 20. století, kdy se začali objevovat první skinheads, o kterých již bylo psáno. Tito skinheadi se začali formovat okolo skupiny Orlík. Tato skupina nabádala ve svých textech k patriotismu a nacionalismu k vlasti a k očištění národa prostřednictvím svých textů a stranili se od nacismu a fašismu. Ve svých textech zpívají například o bitvě na Bílé hoře, o bílé síle, bílých jezdcích, bílé lize či o Janu Husovi. Skutečný rozvoj nastal po roce 1989, kdy se začalo profilovat pravicové spektrum, a začaly se kopírovat vzory ze západní společnosti.²⁷ S odstupem času jsou zřejmě nejaktivnější a nejvlivnější skupiny neonacistické scény ČR Hammerskins Nation a Blood&Honour,²⁸ jejíž nejvyšší aktivita je v letech 1993 – 1996 a tak k ní bude více napsáno v druhé podkapitole.

---

²⁶ Dufková, I. – Zlámal, J. – Uhl, P. (2005): *Politika a sociální radikalismus*. I. Dufkova, I. – Zlámal, J. – Uhl, P.: *Politika a sociální radikalismus. Policie a multikulturní společnost*, Praha: Střední policejní škola ministerstva vnitra. S. 8.

²⁷ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 142.

²⁸ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 285 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4737-973. S. 143.

Pád komunismu s sebou přinesl dva momenty, které ovlivnily následující vývoj pravicových hnutí a celé společnosti. Prvním momentem byl významný antikomunismus, který prostoupil celou republikou, a druhý moment způsobil volání po vládě pevné ruky kvůli obavám ze změn, které po pádu režimu nastaly a nastanou.²⁹ Toto ovzduší je dle Charváta právě tím, co vyhovuje pravicovým postojům, a začala velmi stoupat popularita skupiny Orlík. Zároveň se rychle rozvíjelo hnutí skinheads ovlivněné situací v Německu a orientované převážně na mladé lidi.³⁰ První skinheadi na našem území nebyli neonacisté, ale hlásali rasismus týkající se Vietnamců a Romů, od celkové bílé nadřazenosti se drželi opodál. Dalším jejich bodem, který zastávali, byla potřeba vlády pevné ruky.

Skupina Orlík byla sice první, nikoliv však poslední, a v 90. letech vznikla ultrapravicová skupina Braník, která byla o poznání přímočařejší a ve svých textech útočila na Romy, přistěhovalce atd. a proslula také tím, že poprvé kritizovala polistopadové poměry. V roce 1995 bylo pět členů kapely potrestáno odnětím svobody na osm měsíců právě kvůli svým textům.

Léta 1990 a 1991 byla benevolentní a skupinám Orlík a Braník³¹ bylo povoleno vydat oficiálně své písně, a tak se skinheadské a jiné myšlenky kapel šířily mezi mládež a skinheadská kultura se rozrostla o nové přívržence. Obě skupiny do dvou let od vydání alb ukončily svou činnost a například Daniel Landa je znám tím, že se distancuje od fungování dnes již bývalé kapely a veškerého neonacistického, co bylo s kapelou spojeno. Konkrétně kapela Orlík ukončila svou činnost roku 1991 po vydání alba, v pořadí druhého, s názvem Demise, na kterém například vyšla píseň Bílá liga, ve které se zpívá – „Bílá liga, bílá síla“. Kapelu Braník roku 1993 začali stíhat a byla první kapelou, již byla zakázána činnost v porevoluční historii. Rozšíření skinheadských (ve smyslu neonacistických) myšlenek lze také spojovat se zvyšováním činů s rasovým podtextem – ze 17 případů, které byly evidovány v roce 1990, se počet zvýšil na

---

²⁹ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 143.

³⁰ Tamtéž, s. 143.

³¹ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. S. 39.

51 projevů rasového násilí v roce 1993.³² Není prokázána spojitost, avšak lze se více než domnívat že existuje provázání rozšíření skupiny neonacistických skinheads v ČR a vzestupu rasisticky motivovaného násilí.

Ovšem nejen skinheadské hudební skupiny mezi lety 89 – 93, ale také skinheadské organizace, patří mezi ty, které usilovaly o zrovnoprávnění s nepravcovými subjekty v oblasti politické činnosti. Kališníky zaštiťovala oficiálně registrovaná Vlastenecká liga, která zahrnovala rasistické skinheady, avšak později se pokusila od rasismu očistit. Druhou registrovanou stranou byla Vlastenecká fronta, která byla o poznání radikálnější než Vlastenecká liga. Třetí registrovanou skupinou byl Národní front Castistů. Oproti třem registrovaným stranám existovaly skinheadské skupiny, které o registraci neusilovaly, jelikož by tím přiznaly státu důležitost.³³

2.3.2 Vývoj krajní pravice 1994 – 1998

Od roku 1993 do 1996 byla na české scéně nejvíce aktivní skupina BHS neboli Bohemia Hammerskins. BHS působila jako pobočka Hammerskins Nation a představovala společně s ní nejmilitantnější organizaci tehdejší doby s nejširší působností.³⁴ Tato skupina se soustředila především na pořádání koncertů domovských i zahraničních neonacistických kapel, vydávání CD a magazínů či tiskovin. Důležitou pobočkou zahraniční skupiny je též Blood&Honour Division Bohemia, která na sebe převzala organizaci koncertů a vydávání magazínů, když BHS mezi roky 1995 – 1996 téměř zanikla kvůli změně přístupu policie k rasistickým skupinám. Z pražské části BHDB se poté vydělil Národní odpor, konkrétně mezi roky 1998 - 1999, když vznikl rozpor uvnitř BHDB ohledně dalšího směřování skupiny.

---

³² Zpráva o extremismu (1997): <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 22. 11. 2014

³³ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 147.

³⁴ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 285 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4737-973. S. 144.

Společně s BHS působila pravicová strana Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa (SPR-RSČ), která se pravidelně účastnila voleb do parlamentu. Ve volebním období dosáhla téměř 6% voličských hlasů, což je dost, s ohledem na to, že dnešní strany získávají mezi 0,2% – 0,9% maximálně. Největší úspěch ovšem zažila SPR-RSČ v roce 1996, kdy získala 8,01% hlasů. V parlamentu i přes své zastoupení nezískala stoupence a tak její činnost spočívala v propagandě, což podle Charváta ovlivnilo její následný úpadek oblíbenosti.³⁵

SPR-RSČ založila roku 1997 Republikánskou mládež, jejímž cílem bylo oslovit především mladé, a roku 1998 při volbách se strana propadla na 3,9% a skončila tak mimo politickou scénu, přesněji řečeno Parlament, a k moci se dostávaly strany, které řešily sociální otázky, jako ČSSD.³⁶ Roku 1998 SPR-RSČ strana téměř zanikla, ale uskupení z ní vzniklá ovlivňovala pravicovou scénu (Republikánská mládež a Vlastenecká republikánská strana vzniklá odloučením od SPR-RSČ roku 1996).³⁷

V daném období vzniklo a také zaniklo moravské křídlo Vlastenecké fronty, které pokládáme za antisemitistické a radikálně katolické.

Tyto informace se soustředí na registrované subjekty pravicové scény, neregistrovaná scéna však také zažívala svá zlatá léta.³⁸ Podobu českých neonacistických skinheadů určovala převážně hudba, přičemž skupin s jakoukoliv pravicovou tematikou vzniklo na třicet. Druhou velmi důležitou složkou byly fanziny, které se šířily pomocí P.O. boxů.³⁹ Aktivity neonacistických skupin se soustředily na dvě oblasti – pořádání koncertů domácích i zahraničních kapel, které byly významným zdrojem příjmů neonacistické scény, a také umocňovaly pocit sounáležitosti k ideologii a

---

³⁵ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 148.

³⁶ Tamtéž, s. 149.

³⁷ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 319 s. ISBN 978-80-7380-427-5. S. 77.

³⁸ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. S. 56.

³⁹ Tamtéž, s. 150.

hodnotám, které všichni zastávali. Druhou oblastí aktivity českých neonacistů bylo páchaní pouličního násilí na nepřátelích, tedy na těch, kteří nepatří ke skupině hodné žití ve státě. Na rasově motivované násilí nebyly státní orgány připraveny a společnost požadovala po rasových vraždách a napadeních odezvu od státu, aby se lidé cítili bezpečně. Politika a přístup se změnily – například Ministerstvo vnitra začalo vydávat každoroční zprávy o extremismu (první je Zpráva o extremismu 1997), policie dohlížela velmi pečlivě na organizaci BHS, kterou tak dohnala až k zániku.⁴⁰

Skupina Blood&Honour Division Bohemia měla pražské a plzeňské křídlo⁴¹, přičemž plzeňskou pobočku velmi ochromil a paralyzoval zásah policie roku 1999 a pražská pobočka se přeorientovala podle Nationaler Widerstand do skupiny nazvané Národní odpor. Plzeňská větev byla orientována více na skinheadskou strategii odmítání přiznání důležitosti státu, kdežto pražská větev (později Národní odpor) usilovala o registraci a nastal tak trend zájmu o politickou scénu.⁴²

2.3.3. Vývoj krajní pravice 1999 – 2001

Národní odpor již od svého počátku usiloval hlavně o politickou akceptaci a pořádal různé demonstrace a pochody již od roku 1989. Pravou popularitu mu přinesla až demonstrace na Střeleckém ostrově 1. května 1999. Národní odpor se zaměřoval po vzoru z minulých let také na vydávání muziky, která je již dnes pojmenována jako White Power Music neboli bílá hudba.⁴³ Tento typ hudby spojuje neonacisty, je provázán rasovými motivy a je pod velkým drobnohledem státních orgánů. Národní odpor byl zaměřený kromě vydávání White Power Music také na prodej neonacistického oblečení (dnes jsou značkami, které upřednostňují neonacisté a jiní pravicově zaměření jedinci například Lonsdale,

---

⁴⁰ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. S. 75.

⁴¹ DANICS, Štefan. *Extremismus*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2003, 62 s. Řešení krizových situací. ISBN 80-7254-454-3. S. 71.

⁴² CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 151.

⁴³ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. S. 118.

Everlast aj. či internetová stránka BadBones s oblečením i doplňky). Pořádání koncertů stranou Národního odporu brzy ustávalo z důvodu častých zásahů bezpečnostních složek a zvýšené intenzity pozorování pravicových subjektů, které začalo již ve druhém časovém úseku, který zde byl předložen.

V roce 1999 byl také nastartován Národním odporem projekt Anti-Antifa,⁴⁴ přenesený z německé společnosti, kde si získal významné postavení. Hlavním cílem je shromažďování informací o lidech, kteří nesouhlasí s neonacismem, ať už jde o běžné občany zúčastňující se demonstrací proti neonacismu, anarchisty či například soudce. Projekt, který již tato data shromažďoval, se nazýval Redwatch a ten uveřejňoval právě jména těchto nepřátel. V dnešní společnosti je Anti-Antifa spíše označením pro tento druh činnosti než skutečné uskupení, podle vyjádření Petry Vejvodové v knize *Krajní pravice a levice v ČR*.

Strana SPR-RSČ se rozpadla a to povzbudilo k usilování o politické uznání další strany, jako například Národní alianci vzniklou v Rakovníku. Tato strana byla silně neonacisticky vyprofilována a organizovala, jak již bývá u neonacistických stran zvykem, demonstrace a produkci hudby.⁴⁵

Kromě již rozpadlé SPR-RSČ již nebyla aktivní ani Vlastenecká liga či Národní fronta Castistů.⁴⁶ Vlastenecká fronta nakonec zažila své zmrtvýchvstání po obměně vedení a zaměřila se více na nacionalismus. Národní aliance byla v roce 2000 rozpuštěna na pokyn ministra vnitra, ale předtím tato neonacistická strana spolupracovala právě s přeorientovanou Vlasteneckou frontou. Po zrušení Národní aliance většina stoupenců přešla do nově vzniklé strany Národně sociální blok. Vlastenecká fronta společně s Národní aliancí a Národním odporem se pokusily o tvorbu spolku, avšak uvnitř formování se vydělili z Vlastenecké fronty ti, kteří nesouhlasili se situací uvnitř strany a založili své

---

⁴⁴ DANICS, Štefan. *Extremismus*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2003, 62 s. Řešení krizových situací. ISBN 80-7254-454-3. S. 51.

⁴⁵ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. Str. 28.

⁴⁶ CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 425 s. ISBN 978-80-7380-376-6. S. 50.

sdužení s názvem VLAST.CZ. Vlastenecká fronta se vydělením jejího křídla stáhla a omezila svou působnost a aktivitu.⁴⁷

Vlastenecká republikánská strana se domluvila na sjednocení s Národní aliancí přejmenovanou na stranu Národně sociální blok.⁴⁸ Tento název Ministerstvo vnitra nepovolilo, a tak byla strana pojmenována jako Pravá alternativa. Roku 2001 se do řad Vlastenecké republikánské strany přidali mnozí členové Pravé alternativy a byl stanovený směr, kterým se uskupení budou ubírat. Tento směr lze pojmenovat nacionalistickým společně se sociálními prvky a tématikou.⁴⁹ Strana ovšem trpěla spory uvnitř sebe sama a nedokázala oslovit voliče z řad běžných občanů kvůli svým vazbám na svůj neonacistický základ, ačkoliv se úspěšně vyhýbala jakýmkoliv zmínkám o rasismu, antisemitismu či jiným formám diskriminace. V důsledku těchto faktorů se strana rozpadla ještě před volbami roku 2002, konkrétně roku 2001 a rozpad tohoto projektu způsobil stažení se neonacistické scény ze scény politické.

2.3.4 Vývoj krajní pravice 2002 – 2005

V letech 2000 – 2005 byla aktivita Národního odporu značně ochromena⁵⁰, a tak se NO stáhl a pořádal spíše protestní akce a jiné vzpomínkové akce, kupříkladu za uctění památky padlých kolegů. Celé první desetiletí 21. století je spojeno se vznikem českých autonomních nacionalistů, kteří se inspirovali německou scénou, kde se tyto skupiny začaly objevovat v roce 2002. Jako důvody vzniku autonomního nacionalismu se uvádí nesouhlas s radikálností německých Svobodných nacionalistů, dále snaha oslovit mladé lidi, jelikož stoupenci, kteří stáli při zrodu, již zestárli a nemohli se naplno aktivně věnovat propagaci. Dalším důvodem byla také snaha zaktivizovat právě tyto starší neonacisty k nelpění na historických událostech, na které se nemá zapomenout,

---

⁴⁷ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 151-152.

⁴⁸ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 319 s. ISBN 978-80-7380-427-5. S. 49.

⁴⁹ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 151-152.

⁵⁰ CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 425 s. ISBN 978-80-7380-376-6. S. 39.

ale musí od akcentu právě na ně opustit. Obroda věková s sebou nesla i obrodu systémovou, organizační a programovou. Program byl zcela celý zkopírován od Autonomních nacionalistů z Německa. Přejali jejich heslo „Organizace bez organizace“ i de facto celý program. Během několika let bylo registrováno okolo 17 poboček. Je více než pravděpodobné, že organizací je mnohem více vzhledem k jejich benevolenci ohledně registrace.⁵¹

Autonomní nacionalisté, jak již bylo řečeno, významně ovlivnili strukturu celé scény svým novým přístupem. Jejich koncepce a přesvědčení jsou založeny na tom, že nezáleží na zjevu jednotlivce, ale na tom, jaké hodnoty vyznává. Přestali se oblékat nápadně, a tak ztížili bezpečnostním složkám jejich rozpoznávání například při demonstracích. Celá situace byla ztížena faktem, že jejich styl oblékání byl podobný extrémní levici, a tak byla jejich identifikace při demonstracích obtížnější. Jejich styl oblékání se nazývá jako Black block styl – černé mikiny, bundy, kapsové kalhoty, brýle, boty. S Black block stylem souvisí také styl, jakým se prezentovali při demonstracích, kdy se semkli do bloků, a tak bylo jejich rozražení a rozeznání o mnoho těžší.⁵²

Roku 2002 byla registrována Ministerstvem vnitra Nová síla, která byla od roku 2003 známa pod názvem Dělnická strana.⁵³ Dělnická strana se zaměřovala na sociální otázky, ale její rasistická orientace také nezůstala pozadu, a ačkoliv se strana distancovala od neonacistických postojů, používala tuto symboliku a zúčastňovala se neonacistických pochodů.⁵⁴

2.3.5 Vývoj krajní pravice 2005 – 2010

Roku 2005 došlo ke dvěma zlomovým okamžikům. Prvním byla aktivizace neonacistické scény prostřednictvím strany Národního korporativismu. Druhým okamžikem bylo vyjednávání stran ohledně koalice pro volby 2006. V důsledku

---

⁵¹BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 285 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4737-973. S. 150-151.

⁵² Tamtéž, s. 153.

⁵³ Tamtéž, s. 156.

⁵⁴ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986. S. 154.

vyjednávání ohledně koalice došlo k postupnému vymizení hranice mezi registrovanými subjekty a subjekty neregistrovanými.⁵⁵

Národní odpor v roce 2006 významně zvýšil své aktivity, což mohlo být způsobeno změnou uvažování některých neonacistů, že poslechem hudby nebude změněno tolik jako činností. Zároveň roku 2006 sehrál Národní odpor významnou roli na neonacistické scéně, jelikož spojil její fragmenty.⁵⁶ Roky 2008 a 2009 se vyznačují významnou extremizací scény, kdy Národní odpor, Dělnická strana a Autonomní nacionalisté organizují a realizují velký počet demonstrací, pochodů a akcí, na nichž dochází k potyčkám a roztržkám mnohem častěji než v předchozích letech. Radikalizace scény vyvrcholila bitvou o Janov 17. listopadu 2008. Používáním násilí se liší čeští Autonomní nacionalisté od svých německých kolegů, jež se pro ně stali vzorem, jelikož ti se od násilí distancují, a tak pro odůvodnění násilí použili čeští Autonomní nacionalisté vzor autonomního nacionalismu. Rok 2009 nebyl pro Národní odpor příliš úspěšným,⁵⁷ jelikož jejich hostování v Dělnické straně razantně ovlivnilo její vlastní fungování a strana chátrala. Národní odpor byl také úzce spjat se stranou dělnickou, od které přejal styl oblékání, ale i rétoriku. Nebyla ovšem utlumena pouze činnost Národního odporu, ale i celé neonacisté scény, vzhledem k policejním akcím s názvy Power a Lotta⁵⁸, které významně ochromily neonacistickou scénu pozatýkáním některých předních zástupců uskupení, včetně podezřelých ze žhářského útoku ve Vítkově.

Je důležité zmínit také fenomén ženských neonacistických skupin, které se formovaly již v 90. letech minulého století, ale jejich aktivity byly značně zastřeny aktivitou majoritních skupin. Během několika let začaly ženy vystupovat na demonstracích například Dělnické strany a vyprofilovalo se také ženské hnutí, které v českém prostředí fungovalo pod názvem Supproter National

---

⁵⁵ Tamtéž, s. 154.

⁵⁶ CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 425 s. ISBN 978-80-7380-376-6. S. 82.

⁵⁷ KALAMÁR, Štěpán. *Extremismus I*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011, 120 s. ISBN 978-80-7251-355-0. S. 61.

⁵⁸ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 285 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4737-973. S. 146-147.

Resistance – Women Side roku 2007.⁵⁹ Po pár měsících aktivity bylo ovšem podezření na infiltraci státních zaměstnanců do této organizace a činnost byla značně utlumena a s ženskou verzí neonacisté strany nechtěli ostatní neonacistické organizace spolupracovat. Ženy se nevzdaly a roku 2007 se od Suproter National Resistance oddělila skupina Resistance Women Unity, jejíž základnu tvořily převážně neonacisté manželky, jejichž manželé již působili v jiných organizacích. Činností této strany byla výchova dětí k národnímu socialismu a podpora jiných neonacistických hnutí. Činnost byla ukončena policejní akcí Lotta roku 2010.⁶⁰

Roku 2005 vzniklo nové uskupení Právo a Spravedlnost – ANO tradiční rodině, NE korupci a kriminalitě, se kterou začala Dělnická strana společně s Národním sjednocením vyjednávat společnou kandidaturu při parlamentních volbách. Pod hlavičkou nově vzniklé strany se nakonec voleb zúčastnilo několik stran.⁶¹ Neúspěch ve volbách znamenal konec spolupráce. A roku 2010 proběhlo historicky první rozpuštění strany z jiných důvodů než organizačních, jednalo se o Dělnickou stranu, jejíž zástupci přešli pod organizaci Dělnické strany sociální spravedlnosti, kam přenesli veškeré své zkušenosti a ideje.⁶²

2.3.6 Vývoj krajní pravice 2010 - současnost

Situace roku 2010 byla poznamenána zatčením několika hlavních představitelů krajní pravicové sféry, a tak byly pravicové strany bez svých vůdčích postav a nastal útlum.⁶³ Trendem roku 2010 byla také fragmentace scény na více uzavřené celky a vznik nových uskupení se zájmem pouze o svou lokální tematiku. Útlum scény byl způsoben také vřavou uvnitř stran samotných, jejichž mladší členové navrhovali upuštění od netolerance homosexuálů a přiklonění se

---

⁵⁹ Tamtéž, s. 149.

⁶⁰ Tamtéž, s. 149.

⁶¹ BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 285 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4737-973. S. 159.

⁶² Tamtéž, s. 161 – 162.

⁶³ MAREŠ, Miroslav a kol. *České militantní neonacistické hnutí* (aktuální trendy) Brno: Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky – Odbor bezpečnostní politiky, 2011. <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>. Dostupné 18. 4. 2015.

k jiným hudebním stylům kvůli přilákání většího počtu zájemců a popularizaci strany. Starší zástupci neonacistické scény rezolutně odmítli tento krok jako upuštění od klasických hodnot.⁶⁴ Pravicová scéna i nadále, a čím dál tím více, využívala internet k propagaci svých myšlenek,⁶⁵ a to například pod záštitou diskuzních fór ohledně aktuálních témat. Hudební scéna nadále funguje ovšem spíše formou soukromých oslav a koncertů organizovaných v pohraničí sousedních států.

Národní odpor také velmi utrpěl akcemi Power, Lotta a White Justice a jejich fungování bylo roku 2010 značně omezeno. Oproti Národnímu odporu se straně Autonomní nacionalisté dařilo více a nebyla již zmíněnou akcí nikterak více ovlivněna. Zároveň roku 2010 zveřejnila na své internetové stránce zprávu o distancování se od Dělnické strany. Jako důvod distance uvedli Autonomní nacionalisté fakt, že Dělnická strana neposkytla podporu zadrženým z akce Power. Autonomní nacionalisté také zorganizovali akce na podporu zadržených a jako projev nesouhlasu s postupem Policie ČR.

1. 11. 2010 byl proveden výmaz Dělnické strany ze seznamu politických stran a hnutí po soudních přích a dvou odvoláních Dělnické strany. Během rozpouštěcích procesů se aktivita Dělnické strany orientovala na její podporu před jednáními a na zasedání na podporu strany. Po rozpuštění přešly hlavní postavy do DSSS, která fungovala jako její záložní subjekt už od prvního pokusu o rozpuštění z roku 2008.⁶⁶

Tak, jak Autonomní nacionalisté byli nuceni pozměnit svůj program na doporučení Ministerstva vnitra ČR, musela stejný krok udělat Dělnická mládež.⁶⁷

---

⁶⁴ MAREŠ, Miroslav a kol. *České militantní neonacistické hnutí* (aktuální trendy) Brno: Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky – Odbor bezpečnostní politiky, 2011. <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>. Dostupné 18. 4. 2015.

⁶⁵ DANICS, Štefan. *Extremismus*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2003, 62 s. Řešení krizových situací. ISBN 80-7254-454-3. S. 39.

⁶⁶ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. Str. 59.

⁶⁷ CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001, 172 s. ISBN 80-7201-265-7. S. 57.

Svůj program v roce 2010 soustředila převážně na získávání nových přívrženců před školami a na organizaci kulturních a jiných akcí.

Nejvýznamnější uskupení nacionalistické scény předešlých let, Národní strana, ukončilo svou činnost v letech 2009 – 2010 a malá část se přesunula do Českého hnutí za národní jednotu, kde se věnovala převážně protiislámské tematice.⁶⁸

Rok 2011 byl oproti roku předešlému o mnoho aktivnějším,⁶⁹ a to hlavně z hlediska pořádání veřejných akcí, a to především spojených s anticikanismem a romským obyvatelstvem jako původcem kriminality v zemi. Spousty akcí organizovaných ve Šluknovském výběžku, jakožto nejaktivnějším místě roku 2011, ovšem neměla na svědomí pravicová extremistická scéna, ale akce organizované místním obyvatelstvem pouze využívala ke svému zviditelnění.⁷⁰ Rok 2011 využívala DSSS v čele s lidmi z bývalé DS k pokračování v propagování se jako zástupného subjektu pro pravicovou extremistickou scénu. NO velmi oslábl a jeho struktura byla decentralizovaná a defragmentována, činnost vyvíjely pouze některé pobočky NO, a to převážně pod hlavičkou DSSS. Sympatizanti NO vyvíjeli negativní postoj vůči Autonomním nacionalistům a Svobodné mládeži. Autonomní nacionalisté se totiž vydali na novou dráhu s názvem „Třetí cesta“, která spojovala pravicové a levicové doktríny v ideologickém konceptu autonomního nacionalismu.

Po uklidnění situace ve Šluknovském výběžku, kde se snažili o své zviditelnění zástupci DS, NO, AN a SM, přeorientovaly své působení strany na oblasti s podobným problémem. Scéna kromě nárůstu akcí, ať už pořádaných pravicí či ne, zažila také zvýšení aktivity na scéně hudební.⁷¹

---

⁶⁸ Zpráva o extremismu (2010): <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 16. 12. 2014

⁶⁹ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. S. 129.

⁷⁰ KALAMÁR, Štěpán. *Extremismus I*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011, 120 s. ISBN 978-80-7251-355-0. S. 55.

⁷¹ Zpráva o extremismu (2011): <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 16. 12. 2014

Rok 2012 byl, z hlediska pravicového extremismu, poměrně klidný bez větších mobilizačních tendencí. Významnější rozvoj zaznamenala neonacistická hudební scéna, která prošla určitou transformací.⁷² Větší aktivitu zaznamenalo Ministerstvo vnitra v souvislosti s krajskými volbami a koncem roku s přípravou a zahájením kampaní v prezidentských volbách. Pravicové strany byly nadále nekompaktními celky a nepodařilo se je jejím příslušníkům stmelit.

Roztříštěnost neznamena plnou rezignaci všech jejich příslušníků, někteří si apel stran na spíše regionální témata uvědomovali a snažili se stranu stmelit za pomoci mezinárodních témat, ovšem bezúspěšně.⁷³ Pravicové strany se snažily také o zlepšení svého obrazu pro veřejnost, a tak uspořádaly několik charitativních akcí, které ačkoliv proběhly úspěšně, jejich reputace nebyla pozměněna.⁷⁴

Je nutné zmínit se také o tématech, které pravicoví extremisté prosazovali. Témata se nijak výrazně nelišila od let předchozích. Hlavním tématem byl, a dodnes je, problém soužití majoritní společnosti s nepřizpůsobivou minoritní skupinou občanů. Svá shromáždění a akce pořádali v oblastech, kde v roce 2012 byl aktuální problém soužití romských občanů se zbytkem společnosti. Demonstrace probíhaly například ve Varnsdorfu, sídlišti Chanov, Břeclavi, Strakonících a Dřevnovicích u Prostějova.

Další pochody a demonstrace, které pořádali pravicoví extremisté, jsou již jejich tradičními – k příležitostem státních svátků, výročí a historických událostí. Dále se angažovali též v otázkách politických a zajímali se o témata zvyšující se korupce či například kritizovali církevní restituce.

Jak již bylo řečeno, byla obnovena česká neonacistická hudební scéna, jejíž podoba ovšem byla diametrálně odlišná od let minulých. V roce 2012 se kapely

---

⁷² VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 319 s. ISBN 978-80-7380-427-5. S. 57.

⁷³ KALAMÁR, Štěpán. *Extremismus I*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011, 120 s. ISBN 978-80-7251-355-0. S. 83.

⁷⁴ CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 425 s. ISBN 978-80-7380-376-6. S. 69.

již veřejně nehlásily otevřeně k extremismu a jejich koncerty tak nebyly ani klasifikovány, což vedlo k tomu, že jejich koncerty navštěvovali i běžní občané, kterým při poslechu hudby ani nemuselo být zřejmé, že jde o extremistickou kapelu.

Nadále nejaktivnějším subjektem zůstala DSSS, která byla velmi variabilní a sjednotila se až za účelem tvorby kandidátek pro krajské volby. Nejúspěšnější akcí DSSS za rok 2012 byla demonstrace ve Varnsdorfu, které se zúčastnilo 200 až 250 osob. Akce byla brána jako připomenutí události na Šluknovsku roku 2011.⁷⁵

Po poměrně velmi klidném roce 2012 přišel opět rok, který byl o poznání aktivnější a nebezpečnější. O střídající se aktivitě PEX hovořili i dva zástupci odboru bezpečnostní politiky, se kterými jsem v listopadu 2014 prováděla rozhovor na Ministerstvu vnitra a jejichž poznatky mi pomohly usměrnit tuto práci. Podle vývojových fází lze tedy pozorovat, že v posledních letech se střídají klidné a aktivní roky na pravicové extremistické scéně. Tyto tendence jsou podle zástupců MV prozatím nepochopeny, ačkoliv je jejich existenci možné pozorovat již několik let.

Od května do října 2013 se konali významné protiromské demonstrace, z nichž nejvýznamnější byly demonstrace v Duchcově, Českých Budějovicích a Ostravě. Nejen, ale převážně tyto akce, ukázaly hrozby, které do té doby nebyly identifikovány, a nebyl jim dán velký prostor. Šlo o aktivní zapojení zprvu přihlížejících občanů, kteří se nechali strhnout silou okamžiku a své do té doby jisté potlačené emoce začali ventilovat společně s extremisty a následně museli být usměrňováni policisty. Druhou hrozbu ukázala demonstrace v Českých Budějovicích, kdy se nejen že zapojilo místní obyvatelstvo, ale vypukly další demonstrace v místech, které do té doby nebyly klasifikovány jako rizikové.

---

⁷⁵ Zpráva o extremismu (2012): <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 28. 1. 2015.

Demonstrace v Duchcově po napadení manželského páru a v Českých Budějovicích po potyčce na dětském hřišti byly vždy způsobeny konfliktem mezi majoritní a minoritní společností. Dalším specifickým těchto dvou demonstrací bylo, že jejich charakter v podstatě nebyl extremistický, osazenstvo demonstrantů se totiž skládalo především z občanů, kteří vyjadřovali svou nespokojenost s nastalou či dlouhodobou situací ve svém městě. K demonstracím se připojili i zástupci PEX, v Duchcově to byli zástupci DSSS v Českých Budějovicích to byli neorganizované skupiny PEX a Hooligans, kteří vyvolávali převážně konflikty se zasahujícími policisty. Akce, ačkoliv neměly extremistický charakter, byly o poznání více nebezpečné, jelikož se extremisté mohli infiltrovat snadněji mezi demonstrující a rozdmýchávat vlnu násilí a davové šílenství a přitom nebýt pozorováni. Výsledkem infiltrace byly projevy násilí u osob, které by patrně takto nejednaly a zadržení několika desítek osob.

Po demonstracích, které byly brány jako úspěšné ze strany PEX, se pravicový extremisté rozhodli rozšířit protiromské nálady do dalších regionů. Výsledek této snahy vyvrcholil 24. srpna 2013, kdy byly svolány celorepublikové demonstrace za účelem ochromení PČR a demonstrace své vlastní jednoty a síly. Výsledkem snažení byly demonstrace čítající dohromady 1500 – 2000 osob, které byly organizovány pod hlavičkami zastavení policejní brutality a romské kriminality.

V důsledku převzetí organizace demonstrací stranami PEX se změnil i charakter akcí a demonstranti byli již převážně přívrženci PEX, nikoli běžní občané, a brutalita i násilnost akcí se zvyšovaly. Zájem veřejnosti upadal také kvůli samotné podstatě demonstrací, původní regionální protiromská témata byla zatlačena do pozadí a akce byly pořádány za účelem střetů s policisty a vyvolávání násilí.

Akce za rok 2013, které byly již zmíněny, byly významnými také z dalšího důvodu, a to jelikož se stali, alespoň na období od května do října, tmelícím prvkem pro pravicovou extremistickou scénu, která do této doby byla fragmentována. Po demonstracích se strana opět rozpadla do původní struktury lokálních hnutí se zaměřením na regionální témata.

Nadále nejaktivnější stranou zůstávala DSSS, která přes veškeré své snahy zůstávala na kraji politického spektra a veřejného mínění. 19. ledna byl uskutečněn sjezd DSSS, na němž došlo ke střetu mezi vedením a severočeskými a jihočeskými členy, a vystoupilo několik členů, mezi nimiž byl i Jiří Šlégr, který se později začal angažovat v projektu Českých lvů. Čeští lvi, Svobodný odpor a Autonomní nacionalisté sestávali z pár desítek aktivních členů a patřili tak ke krajní extremistické scéně vedle DSSS a DM.

Čeští lvi jsou nově vzniklým uskupením, které se snažilo využít hlavně protiromských nálad zmítajících Českou republikou a zorganizovalo několik demonstrací. Jejich největším úspěchem byla akce z 3. srpna ve Vítkově, které se zúčastnily 3 stovky podporovatelů. Po této akci ovšem zájem o toto uskupení uvadal a jejich řady se snižovaly a jejich konečný počet skončil na několika desítkách.

Kromě nově vzniklých Českých lvů vznikly také iniciativy Pro-vlast a Generace identity. Generace identity orientuje svůj program především na sociální tematiku – podpory útulků, dětských domovů, aj. Iniciativa Pro-vlast je spojena s protievropskými aktivitami.⁷⁶

Zpráva o extremismu pro rok 2014 nebyla vydána, jelikož zprávy se vydávají v dubnu následujícího roku. Rok 2014 ovšem potvrdil střídavou tendenci aktivity subjektů PEX. Rok byl klidný bez větších násilných demonstrací, ačkoliv očekávání byla jiná. Zástupci MV ČR očekávali po bouřlivém konci roku 2013 tvrdý a intenzivní nástup na jaře roku 2014 jako pokračování předešlého poměrně velmi intenzivního roku. Realita ovšem byla jiná a rok byl klidný, z hlediska pořádání akcí, a nebyla zorganizována žádná větší demonstrace takového rozměru jako v roce 2013. Potvrdili se tedy střídavé tendence aktivity pravicových subjektů.

---

⁷⁶ Zpráva o extremismu (2013): <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 28. 1. 2015.

3 Policie jako řešitel problému a garant veřejného pořádku: funkcionalistický přístup

Extremismus a radikalismus, ať již pravicový či levicový, představují pro společnost, jak již bylo několikrát řečeno, velký problém. Tyto strategie a styly, vybočující z komfortní zóny společnosti, narušují veřejný pořádek. Tímto chováním narušují pořádek ve společnosti a systém se může jevit jako nefungující. Podle § 2 zákona o Policii České republiky „Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony...“⁷⁷ Z této definice vyplývá, že policie je hlavním subjektem zajišťujícím bezpečnost, jestliže není zvláštním zákonem pověřen touto ochranou někdo jiný. Například obce mají dle § 35 odst. 2 zákona o obcích povinnost, která spadá do jejich samostatné působnosti, to znamená pečovat na území obce o ochranu veřejného pořádku a dalších potřeb občanů.⁷⁸

Základem funkcionalistického přístupu je posuzování jednotlivých složek společnosti, jak jsou mezi sebou provázány, jak a nakolik se ovlivňují a co je základem jejich vztahu a tím pádem i předpokladem pro fungující a zdravou společnost. Funkcionalistický přístup také předpokládá, že každá ze složek společnosti má své funkce pro danou společnost – například funkcí rodiny je vychovávat a živit děti. Robert Merton, jeden z hlavních představitelů tohoto přístupu, v dvacátém století rozdělil funkce latentní a manifestní.

Jako manifestní lze označit funkci, která je zamýšlená a právě kvůli důsledkům, které tato funkce vyvolává, byl postup zvolen. Oproti tomu funkce latentní vedou k často nezamýšleným a neuvědomělým důsledkům.⁷⁹

Klíčovými aktéry české proti pravicové politiky jsou Policie ČR, antikonfliktní tým jakožto součást policie, Ministerstvo vnitra, BIS, KBERX

⁷⁷ Ustanovení § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění.

⁷⁸ Ustanovení § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění.

⁷⁹ Sociologie1.wz.cz/download/USOC/terpersp.doc. Dostupné 11. 2. 2015.

(Komise pro boj s extremismem, rasismem a xenofobií) a také externí aktéři zpracovávající výzkumy pro MV ČR. Za účelem této diplomové práce bude brán zřetel pouze na Policii ČR a částečně na Ministerstvo vnitra.

„Při právním posuzování jednotlivých situací, se kterými se policista dostává do styku, je třeba vždy roztrždit události a skutečnosti do tří základních skupin: (i) jevy, na které je třeba reagovat, (ii) jevy, vůči kterým musí zůstat svou činností neutrální, a (iii) jevy, které je povinen chránit“⁸⁰

Je možné, že se tyto tři jevy vyskytnou v jedné komplexní situaci, anebo také že se vyskytnou dvě ze tří výše zmíněných situací, a to bude vést k situaci, kdy bude policista nucen bránit aktéry, kteří svým jednáním porušují zákony ČR, ale budou ohrožováni na zdraví jinými aktéry. Pro lepší pochopení je lepší uvést to na příkladu zástupců MV ČR:

Skupina, hnutí či strana profilující se jako krajně pravicová, svolá svůj pochod, který povede 2. 2. 2014 od 14:00 z Hradčan směrem k Václavskému náměstí, pochod jim je odsouhlasen příslušným úřadem a 2. 2. 2014 se pochod začne konat. Účastníci klidně pochodují, křičí hesla, která nelze prohlásit za přímo rasistická a tak je není možno rozehnat z důvodů porušování zákonů ČR. Trasu jejich pochodu doprovázeného Policií naruší například stoupenci levice či například neziskové organizace, kteří se rozhodnou neumožnit průchod demonstrantům. V tuto chvíli bude Policie po neuposlechnutí výzev oprávněna a dokonce i povinna rozehnat ty, kteří svým chováním neporušují zákony ČR (na rozdíl od demonstrantů), ale znemožňují plynulou demonstraci těm, kteří si jí zorganizovali a mají na ní zájem. Policie dále pak může stíhat demonstranty za porušování zákonů a například rasistické projevy násilí, avšak tyto činy budou posuzovány izolovaně od situace, a tak tedy v prvním momentě je Policie ČR ochrání a až poté, co bude zajištěno jejich bezpečí, je bude dále stíhat za jejich skutky.

---

⁸⁰ Dufková, I. – Zlámal, J. – Uhl, P. (2005): *Politika a sociální radikalismus*. In Dufkova, I. – Zlámal, J. – Uhl, P.: *Politika a sociální radikalismus. Policie a multikulturní společnost*, Praha: Střední policejní škola Ministerstva vnitra. S. 6.

Při jednání musí být policie politicky neutrální⁸¹, přičemž pod pojmem neutrality se skrývá nikoli nepolitičnost, nýbrž pasivnost vůči stranickým příslušnostem, aby zůstali co nejvíce profesionálními i přes své osobní názory.

Policie společně s jinými složkami, které na demonstracích či akcích PEX (pravicových extremistů) zasahují, jsou tím posledním článkem, který zabrání například ublížení na zdraví nezúčastněných osob či poškození cizí věci.⁸² Policie je garantem veřejného pořádku a její funkce je bezpečnostní. Při správném fungování společnosti by se tudíž v přítomnosti policisty měli lidé cítit bezpečně a plnit své funkce.

Skutečně nejdůležitější funkci v celkovém boji proti extremismu z vládních aktérů plní Ministerstvo vnitra. Ministerstvo je zahrnuto v každé fázi boje s extremismem, jelikož ve fázi rodícího se uskupení MV monitoruje situaci, schvaluje, ale také zamítá, vznik uskupení, pověření lidé sbírají informace o počtu přívrženců přes internetové portály a sociální sítě. MV také vydává Manuály pro velitele bezpečnostních hlídek, které ve všech fázích demonstrací pomáhají velitelům v zorientování se v situaci a v jejím co největším zjednodušení. Manuály také slouží k zefektivnění a absolutní informovanosti policistů i jejich velitelů jakožto osob, které v dané situaci mají možnost jednat a jejich jednání je sledováno. O manuálu pro velitele bezpečnostních hlídek bude více pojednáno v kapitole o strategiích a praxích řešení.

3.1 Postavení, funkce a úkoly Policie ČR v dnešní společnosti

Policie je všudypřítomnou a základní složkou dnešní společnosti a jedinci jsou s ní v každodenním kontaktu. Jejím základní úkolem, ne však jediným, je ochraňovat stát před jeho nepřáteli a nebezpečími, které by mohli ohrozit fungování společnosti. Úkolem policie je také udržovat veřejný pořádek,

---

⁸¹ Dufková, I. – Zlámal, J. – Uhl, P. (2005): *Politika a sociální radikalismus*. In Dufkova, I. – Zlámal, J. – Uhl, P.: *Politika a sociální radikalismus. Policie a multikulturní společnost*, Praha: Střední policejní škola Ministerstva vnitra. S. 8.

⁸² VEGRICHOVÁ, Barbora. *Extremismus: činnost bezpečnostních složek*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2012, 141 s. ISBN 978-80-7251-385-7. S. 40.

bezpečnost ale do jejích kompetencí spadají i různé speciální oblasti, pokud tyto oblasti nespádají do správní působnosti jiného orgánu veřejné správy.

Policie České republiky je ozbrojeným bezpečnostním sborem České republiky, který plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti v rozsahu stanoveném zákony ústavními, standartními a ostatními obecně závaznými právními předpisy.⁸³ Při plnění svých úkolů, jejichž výčet následuje v dalším odstavci, spolupracují policisté s mezinárodními organizacemi, policejními institucemi a s bezpečnostními sbory jiných států.

Výčet úkolů policie je přítomen v druhém paragrafu zákona o Policii České republiky. Mezi úkoly policistů patří chránění bezpečnosti osob a majetku, spolupůsobení při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li pořádek porušen, činí opatření k jeho obnovení, vedení boje proti terorismu, odhalování trestných činů a zjišťování jejich pachatelů, zajišťování ochrany státních hranic ve vymezeném rozsahu, zajišťování ochrany ústavních činitelů České republiky a bezpečnosti chráněných osob, zajišťování ochrany zastupitelských úřadů, ochrany sídelních objektů Parlamentu, aj., dohlížení na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobení při jeho řízení, odhalování přestupků, projednávání přestupků, pokud tak stanoví zvláštní zákon, vedení evidence a statistik potřebných pro plnění svých úkolů, vyhledávání celostátních pátrání, provádění úkonů souvisejících s pronásledováním osob uprchlých z výkonů vazby nebo trestu odnětí svobody, zadržování svěřenců s nařízenou ústavní nebo uloženou ochranou výchovou, zajišťování pohotovostní ochrany jaderných zařízení a kontrolování dokladů o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.⁸⁴

Policie kromě tohoto hutného výčtu svých úkolů plní také úkoly státní správy a zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Na její činnost dohlíží inspekce Ministerstva vnitra, které je nadřízeným orgánem PČR.

---

⁸³ § 1 zákona č.273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁴ § 2 zákona č.273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

3.2 Funkce a struktura speciálních pořádkových jednotek

Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky dává policistům velké pravomoci ohledně zásahů do práv a svobod občanů, ovšem tato jejich pravomoc jim pomáhá plnit jejich funkci. Právě možnost zasáhnout do života občanů pomáhá policistům plnit jejich úkol pomáhat a chránit společnost a díky této své exkluzivitě mohou plnit úkoly vyplývající bezprostředně ze zákona.

Pořádkové jednotky jsou dnes již neodmyslitelnou součástí Policie České republiky a jejich zákroky jsou specifickými, vzhledem k faktu, že jde o zákroky jednotné.⁸⁵ Jednotný zákrok znamená, že zákroky jsou prováděny v určitém místě a čase pod jednotným velením velitele pořádkové jednotky, který zároveň rozhoduje o použití donucovacích prostředků a přebírá svým rozhodnutím odpovědnost a jejich použití až do ukončení služebního zákroku.⁸⁶

Zákroky pořádkových jednotek je myšleno přímé vynucení splnění zákonné povinnosti, které se ovšem bezvýhradně opírá o zákon, zákonné zmocnění a ustanovení zákona o Policii ČR. Zákroku pod jednotným velením je použito tehdy, pokud běžné síly policie nejsou schopny zajistit opatření.⁸⁷

O všem, co se během opatření stane, rozhoduje velitel opatření, který má za události plnou zodpovědnost, pokud na sebe nepřevzme podle § 59 odst. 1 zákona o Policii ČR zodpovědnost nadřízený velitele opatření v případě rozhodnutí o použití donucovacích prostředků. V tomto případě je pak plná zodpovědnost na nadřízeném veliteli bezpečnostního opatření a tuto zodpovědnost má až do skončení opatření.⁸⁸ Za standartních podmínek ovšem k tomuto přenosu velení a zodpovědnosti nedochází a celé opatření řídí sám velitel opatření.

---

⁸⁵ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 226 s. ISBN 978-80-7251-303-1. S. 128.

⁸⁶ HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012, 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5. S. 63.

⁸⁷ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 226 s. ISBN 978-80-7251-303-1. S. 128.

⁸⁸ HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012, 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5. S. 64.

Jeho funkcí je zpracování dokumentace před, při a po opatření. Dále využití sil a prostředků všech dostupných oddělení (obvodních, kriminálních, leteckých, atd.) k co nejefektivnějšímu řízení zákroku.⁸⁹ Před použitím konkrétních donucovacích prostředků a zákroků je velitel nucen udělat co nejvíce k jejich odvrácení. Prevence před zákrokem zahrnuje činnost antikonfliktních týmů, vyjednávání se svolavatelem/svolavateli, vyřazení agresorů z větších davů, atd.

Samotný zákrok nesmí být vykonán proti lidem nedopouštějícím se protiprávního jednání a je nutno před ním použít výzvy. Pokud se jedná o zákrok jednotný, tedy o zákrok pouze jedné z několika skupin speciální pořádkové jednotky, na místě vydává rozkaz k použití donucovacích prostředků velitel zakročující jednotky. Svým rozhodnutím přebírá, tak jako v případě velitele opatření a jeho nadřízeného, zodpovědnost velitel zakročující jednotky, který disponuje tzv. nedílnou velitelskou pravomocí. Pokud velitel opatření nesouhlasí s rozhodnutím velitele zakročující jednotky, je v jeho pravomoci rozhodnout jinak, a tím až do skončení opatření přejímá zodpovědnost on.

Funkcí celé pořádkové jednotky je několik. Mezi úkoly pořádkové jednotky patří ochránit bezpečnost osob a majetku, provádět opatření k obnově bezpečnosti, byla-li již porušena. Podílí se na likvidačních a záchranných pracích v rámci integrovaného záchranného systému. Dále se zúčastňuje akcí, kde je potřeba větších sil a prostředků (tj. masové akce). Jsou přítomni také u některých akcí zásahové jednotky, zajišťují ozbrojené doprovody a posilují výkon hlídkové služby, pokud je jim toto nařízeno.⁹⁰

Aby policista zařazen ve speciální pořádkové jednotce mohl plnit svou funkci, musí projít výběrem policistů. Požadavky jsou psychické a fyzické a po jejich splnění je zařazen do speciální pořádkové jednotky.

Složení pořádkových jednotek je následovné. Nejvyšší postavení v jednotce má velitel, o kterém již bylo zmínka. Velitel má na starosti nejen již zmíněnou

---

⁸⁹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110/2008, o plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie.

⁹⁰ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 226 s. ISBN 978-80-7251-303-1. S. 134.

dokumentaci, ale řídí pořádkovou jednotku, zodpovídá za akceschopnost, rozhoduje o taktice, kontroluje výkon služby svých podřízených a také se podílí na zlepšení odborné kvalifikace podřízených policistů.⁹¹

Pod velitelem pořádkové jednotky je pozice zástupce velitele pořádkové jednotky. Ten v době nepřítomnosti velitele přebírá všechny pravomoci velitele s výjimkou těch, které si velitel vyhradí. Pokud velitel přítomen je, jeho zástupce vykonává zpracování plánu činností pořádkové policie, též se podílí na výcviku pořádkové jednotky, zpracovává požadavky na doplnění materiálů pořádkové jednotky a plní úkoly svých nadřízených.

Po veliteli a zástupci velitele je na třetím nejvyšším místě vedoucí skupiny (oddělení) pořádkové jednotky. Vedoucí skupiny zodpovídá za akceschopnost skupiny (oddělení), řídí činnost družstev ve skupině, vypracovává hodnocení policistů, plní stanovené úkoly a po skončení výkonu služby získává informace o bezpečnosti situace, které následně předává svým velitelům.⁹²

Dále je na žebříčku pořádkové jednotky koordinátor družstva pořádkové jednotky, který organizuje činnost policistů zařazených v jeho družstvu. Kromě řízení jejich činnosti též sbírá informace po ukončení opatření o bezpečnosti a předává je svým nadřízeným (v tomto případě vedoucímu skupiny pořádkové jednotky) a plní další jemu zadané úkoly.⁹³

V souvislosti s neustálým zlepšováním policistů je členem pořádkové jednotky také instruktor pořádkové jednotky. Jeho hlavním úkolem je zpracovávat plány výcviku společně s velitelem a zástupcem velitele, výcvik policistů řídit a sám osobně je povinen je proškolit a prověřit před zařazením do pořádkové jednotky. Instruktor není přítomen při demonstracích, ale je velmi důležitou osobou v přípravných fázích, tedy při výcviku, který se musí konat

---

⁹¹ Čl. 2 písm. H) závazného pokynu policejního prezidenta č. 10/2009 o *zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnost* v platném znění.

⁹² Čl. 10 odst. 5 závazného pokynu policejního prezidenta č. 10/2009 o *zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnost* v platném znění.

⁹³ HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012, 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5. S. 89.

minimálně jednou za dva měsíce, aby docházelo k neustálé inovaci taktik, metod a obnově znalostí.

Kromě instruktora pořádkové jednotky je také přítomen pro určené policisty pořádkové jednotky instruktor jakožto specialista pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou. Tento instruktor se specializuje především na horolezecké materiály a jiné potřebné především při pátracích akcích po pohřešovaných či hledaných osobách.

Další člen pořádkové jednotky je psycholog, jehož náplní práce je především řešení zátěžových a krizových situací u policistů zařazených v pořádkových jednotkách. Úkolem psychologa je pomoci policistům zvládnout tyto situace přímo při akci ale i mimo ní.

Speciální pořádkové jednotky také mají své technické družstvo pořádkové jednotky. Pod technické družstvo spadají hasiči, zdravotníci, dokumentaristé, řidiči, obsluha donucovacích prostředků a logisticy. Všichni tito lidé jsou přítomni na demonstracích společně se všemi ostatními zmíněnými a zajišťují plynulý chod a jejich eliminace se vztahuje na všechna bezpečnostní rizika.

S dokumentaristy souvisí pracovníci poslední složky, kteří jsou určeni k označování pachatelů trestné činnosti. Ti mají za úkol identifikovat pachatele trestných činů za pomoci techniky využívané na akci a jsou během akce v neustálém vizuálním kontaktu s dokumentaristy.⁹⁴

3.3 Donucovací prostředky

To, co je pro policii charakteristickým rysem, je moc donucovací, která je používána každý den pod hlavičkou ochrany demokracie a bezpečnosti občanů. Tento, v řeči klasiků, monopol na násilí, je prostředkem pro relativní samostatnou existenci policie a je také činností, která může být aktéry brána

---

⁹⁴ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 226 s. ISBN 978-80-7251-303-1. S. 130.

násilným aktem vstupu do jejich soukromí.⁹⁵ Nyní přichází na řadu probrání otázka legitimacy policie v jejich krocích, kdo jí tuto legitimitu propůjčuje, dohlíží na dodržování pravidel uplatňování moci a její nezneužívání k osobním účelům. Moc donucovací je pouhým fragmentem každodenní práce policie, ale je právě tím pravým prvkem, který je potřeba pro zachování plynulého chodu společnosti.

„Služebními zákroky příslušníků Policie ČR zajišťují policisté ochranu veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku, a to nejen formou preventivních opatření, ale též opatřeními majícími charakter donucení.“⁹⁶

Donucovací prostředky policie jsou uvedeny v § 38 odst. 1 zákona o policii, kde jsou donucovací prostředky stanoveny, a policista nesmí jiných prostředků použít. Prostředky jsou hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany, slzotvorné prostředky, obušek, pouta, služební pes, vytlačování koňmi, technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla, zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení vozidla, vodní stříkač, zásahová výbuška, úder střelnou zbraní, hrozba střelnou zbraní a varovný výstřel.

Oddíl pátý hlavy druhé zákona o Policii České republiky dále upravuje za jakých podmínek je policista oprávněn těchto donucovacích prostředků použít. Policista vykonávající službu je v první řadě povinen vyzvat osobu porušující zákony a ohrožující veřejný pořádek, majetek či bezpečnost sebe či cizích osob k upuštění od protiprávního jednání pod výhrůžkou právě zmíněných donucovacích prostředků. Od této výzvy je možno odpustit pouze v případě, že použití donucovacích prostředků nesnese odkladu v nastalé situaci (například ohrožení života nebo zdraví policisty či jiných osob). O tom, jaký prostředek bude zvolen, rozhoduje policista sám na základě vyhodnocení situace, avšak je přitom nucen použít pouze takového prostředku, aby byla odvrácena hrozba a byl

---

⁹⁵ Skulová, S. In Jurníková, J. a kol. Správní právo – zvláštní část. 5. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. S. 68.

⁹⁶ MACEK, Pavel. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie ČR, 1996, 115 s. ISBN 80-85981-32-7. S. 51.

překonán odpor osoby protiprávně jednající. Musí při zásahu také dbát na zdraví osoby a nezpůsobit mu újmu na zdraví nepřiměřenou povaze jeho činu.⁹⁷

Je-li způsobeno osobě, proti níž byla použita střelná zbraň či donucovací prostředky jakékoli povahy, zranění, je policista povinen poskytnout osobě první pomoc a zavolat záchranářskou službu. Zároveň je také povinen ohlásit použití prostředků svému nadřízenému.⁹⁸

Kromě těchto standartních donucovacích prostředků zákon upravuje donucovací prostředky speciálního charakteru určené pro policisty v zásahových jednotkách služby pořádkové policie, v jednotkách rychlého nasazení, v ochranné službě, ve službě cizinecké i pohraniční policie na letištích. K jejich používání jsou dále zmocněni příslušníci policie, kteří jsou k zacházení s nimi speciálně vycvičeni.

K speciálním donucovacím prostředkům patří dočasně zneschopňující prostředky, speciální vrhací prostředky, pokud nemají povahu zbraně nebo speciální zbraně podle zákona o policii, speciální úderní prostředky, speciální zbraně jako broková zbraň, zbraň s tlumičem zvuku, odstřelovací puška, zbraň se zařízením na osvětlení cíle, mechanická střelná zbraň, výbušnice, speciální výbušný předmět a speciální náloživo.⁹⁹

Tyto zbraně podléhají zvláštnímu výcviku a také zvláštnímu zacházení a jejich použití je zúženo na speciální situace, které dále zákon o policii upravuje. Donucovací prostředky mají svou charakteristickou povahu, jsou totiž předměty, které mají sloužit k udržení pořádku ve společnosti, avšak jsou zásahem do svobody subjektů, proti nimž jsou použity. Proto je nutné při jejich použití dbát na co největší eliminaci.

---

⁹⁷ §38 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.

⁹⁸ §40 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.

⁹⁹ §39a zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.

3.4 Vývoj řešení extremistické otázky

V momentě kdy společnosti otřásl první rasově motivované vraždy, hledala se rychlá řešení. Pro práci policie to byly nové zkušenosti, které doposud neřešila, a bylo nutné také vymezit, co se dá již pokládat za rasově motivovanou trestnou činnost. Do roku 1995 nebyl postup policie proti extremismu dostatečně účinný, ačkoliv se již policisté řídili Rozkazem policejního ředitele ČR č. 9 ze dne 21. 11. 1991 – (Metodický pokyn k sjednocení postupu policistů ČR při plnění úkolů k ochraně bezpečnosti osob a majetku před proti právním jednáním extremistických skupin a hnutí).¹⁰⁰

Až v roce 1995, kdy dne 13. 5. 1995 došlo ke skinheadskému útoku na Tibora Berkyho, který napadení nepřežil, byla iniciována celá řada opatření k postihování rasově motivovaného násilí. Usnesením vlády č. 279/1995 ze dne 16. 5. 1995 uložil policejní prezident svým podřízeným, že při trestných činech takového charakteru mají jednat razantně, bezodkladně a využít k tomu všechny možné prostředky a síly. Dne 19. 5. 1995 byl následně vydán policejním prezident Závazný pokyn č. 6, který stanovil postup policie při zabezpečování ochrany veřejného pořádku v případech jeho hromadného porušení a při páchání trestné činnosti s rasovým či národnostním podtextem. Tento pokyn podrobněji stanovuje zejména využívání sil a prostředků policie, použití donucovacích prostředků, zákonné postupy při služebním zákroku, služební zákroky pod jednotným velením a úkoly služebních funkcionářů.

Tento pokyn byl novelizován Závazným pokynem č. 14 ze dne 18. 7. 1996. Ministerstvo vnitra přijalo vůči trestným činům a přestupkům motivovaných rasovou a národnostní nesnášenlivostí nebo páchanými příznivci extremistických hnutí opatření personálního, organizačního, kontrolního a legislativního

---

¹⁰⁰ Rozkaz policejního ředitele ČR č. 9 ze dne 21. 11. 1991 – (Metodický pokyn k sjednocení postupu policistů ČR při plnění úkolů k ochraně bezpečnosti osob a majetku před proti právním jednáním extremistických skupin a hnutí).

charakteru.¹⁰¹ Následným rozkazem ministerstva vnitra č. 20 ze dne 29. 4. 1996 byla upravena koordinační činnost v případě diváckého násilí. V rámci jak samotného Ministerstva vnitra, tak i policie byla přijata nová interní nařízení zabezpečující opatření k eliminaci extremistických postojů.

V roce 1999 byl zrušen Rozkaz ministra vnitra č. 39 ze dne 13. 6. 1995 a byl nahrazen Pokynem ministra vnitra č. 33 ze dne 30. 4. 1999. Tento pokyn vede ke zvětšení a zpřísnění postihů pro přestupky s rasistickým či jiným extremistickým podtextem a také k zvýšení důrazu na prevenci tohoto chování. Závazným pokynem policejního prezidenta č. 40 ze dne 16. 11. 1997 byl nahrazen Závazný pokyn policejního prezidenta č. 16/95 a 14/96. Nový pokyn obsahuje obecné a preventivní úkoly policie, úkoly při zajištění přípravy konání shromáždění, úkoly v průběhu konání vlastního shromáždění, neodkladné úkony, kterými se zahajuje trestní stíhání spolupráci s orgány v trestním řízení a státními orgány. Tento pokyn byl doplněn Závazným pokynem policejního prezidenta č. 70 ze dne 23. 6. 1999, který upravuje činnost policistů na úseku boje proti extremistické činnosti. V pokynu jsou uvedeny základní pojmy, subjekty Policie ČR, které jsou přítomny v boji proti extremistické činnosti, jejich úkoly a úkoly specialistů speciálně zařazených do tohoto úseku (například ÚOOZ, neboli Útvar pro odhalování organizovaného zločinu).

K 1. 6. 1995 byla zřízená stálá pořádková jednotka hl. m. Prahy čítající 170 policistů, o čemž již bylo pojednáváno, a tak není nutné tuto tematiku opět více probírat. Obdobná jednotka existovala od 1. 1. 1993 již za území Ostravy a čítala 120 policistů. Tyto jednotky byly speciálně vyřazeny pro zákroky proti hromadnému narušení veřejného pořádku, jako jsou demonstrace. Ke dni 1. 8. 1995 bylo v rámci 5. odd. ŘSKP PP ČR, které se zabývá trestnou činností mládeže a toxikománií, zřízeno specializované pracoviště pro metodiku a koordinaci řízení Policie ČR na úseku extremismu. Tato skupina řeší veškerou problematiku extremistických projevů rasově motivovaných útoků, chuligánství

---

¹⁰¹ Rozkaz ministra vnitra č. 39 ze dne 13. 6. 1995 (Úkoly k eliminaci extremistických postojů v ČR). Závazné pokyny policejního prezidenta rozkaz č. 41, 43, 72, 91 a Závazný pokyn č. 12, 13 a 16 z r. 1995 a č. 14 z r. 1996).

a nebezpečných sekt. Vyšetřováním extremistických trestných činů jsou pověřováni nejzkušenější vyšetřovatelé. V rámci vytvoření těchto skupin bylo rozhodnuto usnesením vlády č. 456 ze dne 16. 8. 1995 o zvýšení početního stavu policistů pro problematiku extremismu a kriminality mládeže¹⁰² o 87 policistů. V usnesení byl také dodatek, že od 1. 1. 1996 bude v každém okresním ředitelství PČR vyčleněn minimálně jeden policista, jehož úkolem bude zabývání se výhradně extremistickou problematikou. Dne 2. 1. 1996 byl zpracován návrh na přerozdělení tabulkových míst na problematice extremismu a na základě tohoto návrhu a v souladu s usnesením vlády ČR č. 279/1995 a rozkazu ministra vnitra č. 39/1995 došlo k plnému personálnímu zabezpečení problematiky extremismu a ke zvýšení počtu tabulkových míst na problematiku extremismu. Celkově bylo přerozděleno na okresní, obvodní a městská ředitelství služby kriminální policie, krajské správy a ředitelství kriminální policie 140 tabulkových míst.

V souvislosti se zvyšujícím se počtem trestných činů na úseku extremismu byl kromě vytvoření speciální skupiny pracovníků v různých stupních také vytvořen speciální počítačový program zvaný OČISTA.¹⁰³ Před vysvětlením záměru IS OČISTA vysvětlíme význam jednotlivých stupňů řízení.

Základním článkem přímého výkonu služby jsou pracoviště kriminální policie, respektive pracovníci zařazení na problematiku extremismu, a to na úrovni okresů. Tito pracovníci kromě základního zaměření zajišťují metodické usměrňování obvodních oddělení. Středním článkem jsou pracovníci problematiky extremismu na úrovni kraje. Ti usměrňují činnost pracovníků zařazených na okrese, dále současně provádí přímý výkon služby. Posledním stupněm je pracoviště Ředitelství služby kriminální policie – 5. odd. - skupina extremismu. Tito pracovníci provádí metodické, servisní a kontrolní činnosti na nižších stupních. Přímý výkon služby jen ve výjimečných případech. Jejich úkolem je posílit provázanost jednotlivých stupňů řízení.

---

¹⁰² Usnesením vlády č. 456 ze dne 16. 8. 1995 o zvýšení početního stavu policistů pro problematiku extremismu a kriminality mládeže.

¹⁰³ Rozhodnutí Ředitelství služby kriminální policie Policejního prezidia ČR a to na základě RMV č. 39/1995. Respektuje podmínky práce na úseku extremismu, jež byly vymezeny ZP PP ČR č.16/1995.

Po krátké exkurzi do významu stupňů řízení se vrátíme k programu OČISTA. IS OČISTA byl vytvořen speciálně pro potřeby specialistů služby kriminální policie. Analytické rozpracování a koordinaci řešení zajišťuje Útvar systémového řízení a informatiky PP ČR za konzultační podpory Ředitelství služby kriminální policie PP ČR a vybraných útvarů služby kriminální policie z teritoria. Zpracováním aplikačního softwarového vybavení bylo pověřeno analytické pracoviště útvaru služby kriminální policie správy Jihočeského kraje, kde se zpracováním obdobné problematiky měli již zkušenosti. IS OČISTA řeší komplexně problematiku specializovaných oddělení a skupin útvarů služby kriminální policie všech stupňů řízení. Věcně byl systém očista rozdělen do podsystémů:

- Mládež zahrnuje evidenci zájmové mládeže a trestnou činnost páchnou na mládeži
- Mravnosti zahrnuje evidenci prostitutek, evidenci kuplířů
- Toxi zahrnuje problematiku toxikománie
- Extrém zahrnuje problematiku všech projevů extremismu.

Podsystémy programu jsou zpracovány tak, aby v další etapě bylo možné zajistit vzájemnou provázanost. Používáním IS OČISTA mohou pracovníci na úseku extremismu evidovat veškeré trestné činy, přestupky a kontroly spojené s extremismem. Dále mohou vznášet dotazy na určitou osobu a její extremistickou minulost.¹⁰⁴

---

¹⁰⁴ Zákon č. 140/1961 Sb. Trestní zákon ve znění pozdějších předpisů., Zákon č. 283/1991 Sb. O Policii ČR ve znění pozdějších předpisů.

4 Strategie, racionality a praxe řešení

Při zásazích proti demonstrantům zasahují jak řadoví policisté, tak i speciální pořádková jednotka, jež je k takovýmto akcím určena a vycvičena lépe. V České republice existují čtyři krajské pořádkové jednotky sídlící v Praze, Brně, Ostravě a od 1. dubna roku 2012 také v Ústí.¹⁰⁵

Speciální pořádková jednotka, zkráceně SPJ, je tvořena hlavními aktéry ze strany státu na demonstracích, o kterých je tato diplomová práce, a proto bude poslední kapitola o praxích a strategiích řešení orientována převážně na tuto jednotku a na jejich chování při zásazích. Je poměrně složité popsat a zhodnotit chování členů pořádkové jednotky, jelikož dokumenty o jejich práci, nebo spíše o jejich zásazích, povinnostech, atd. jsou interní, což znamená, že k nim civilista nemá přístup. Proto poslední kapitola bude strukturovaná na základě rozhovoru se zaměstnanci MV ČR, kteří mi zároveň propůjčili do rukou manuál pro velitele bezpečnostních hlídek, který je v práci přítomen také.

Strategie zásahů proti extremistům jsou přítomny právě v již zmíněném manuálu, dále o nich pojednávat je však téměř nemožné vzhledem k striktním podmínkám policie. Zaměstnanci MV ČR ovšem poskytli informace o demonstracích v posledních 9 letech, na kterých bude možno rozpoznat kostru policejních zásahů proti extremistům.

4.1 Manuál pro velitele bezpečnostních opatření

Manuál slouží jako příručka pro lepší orientaci ve specifických davových akcích, která s sebou nesou velká úskalí. Jde především o specifikum davu jako takového, které má velkou sílu a velmi ovlivňuje i chování lidí uvnitř něj. Dav propůjčuje jednotlivcům anonymitu, a tak jsou schopni při krajních a vyhocených situacích dopustit se protizákonného jednání i lidé, kteří přišli poklidně demonstrovat a nikdy se protiprávního jednání nedopustili.

---

¹⁰⁵ <http://www.policie.cz/clanek/specialni-poradkova-jednotka-v-usteckem-kraji-vznikne.aspx>. Dostupné 20. 3. 2015.

Manuál je sepsán ve formě návodu, aby poskytl základní informace policistům, kteří díky němu mohou co nejvíce předejít negativním jevům, které by mohli ovlivnit bezpečnostní situaci uvnitř vymezeného prostoru, a mohlo by dojít k narušení veřejného pořádku. Manuál je také návodem jak předejít páchání trestné činnosti v místě konání akce a zmiňuje se také například o lustraci osob zúčastněných na akci a dává i užitečné rady ohledně získávání materiálů jako podkladů pro přípravu bezpečnostního opatření pro danou akci.

Samotná policejní akce je prováděna buď na základě oznámení shromáždění svolavatelem obecnímu úřadu, a v případě, že by tato akce (street party, demonstrace, pochod) mohla jakýmkoliv způsobem narušit veřejný pořádek či je zde pravděpodobnost, že by k porušení mohlo dojít. Policejní akce ovšem ale může proběhnout také na základě zjištěných poznatků o akci, která není oznámena, ale mohla by znamenat riziko pro společnost.

Speciálně při akcích pořádaných extremisty je nutné zaměřit se celkem na čtyři činnosti:

- a) Zajištění veřejného pořádku, jeho ochrany a dodržování právních norem.
V této činnosti jsou zahrnuty i antikonfliktní týmy, které jsou na akcích za účelem předcházení situací nebezpečných a vyhrocených. Při takovýchto akcích davového charakteru je totiž riziko porušení právních norem větší vzhledem k síle, kterou dav má, a k povaze některých účastníků, kteří navštěvují akce například pouze za účelem vyvolávání soubojů s Policií, ale také mezi aktéry samotnými. Do této činnosti patří také provést zajištění provozu, jelikož trasa průvodu může narušit běžný provoz, a tak je nutno odklonit či pozastavit dopravu pro plynulý průběh.
- b) Získávání poznatků k přestupkům, deliktům a trestným činům a provádění pátrací činnosti související s extremismem. Tento bod souvisí především s neustálým monitoringem situace pro případ spáchání trestné činnosti přímo i nepřímo extremistické povahy a podtextu. V takovou chvíli by měl být policista schopen rozeznat extremistické chování a provést

náležitá opatření a kroky pro jeho eliminaci a postih. Je možné, že eliminaci projevu extremismu nebude vzhledem k situaci možné provést ihned, a proto je nutné vyhodnocovat možnosti takového projevu již před začátkem, ale i po skončení celé akce, aby se zabránilo co největšímu počtu možných nebezpečných situací.

- c) Pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách. Při davových akcích je možný výskyt osob hledaných, ale také pohřešovaných, obzvláště mají-li vazby na extremistické skupiny, a také z důvodu anonymity davu. Proto je nutné v průběhu celé akce provádět takzvanou perlustraci zúčastněných osob.
- d) Vyhodnocení spolupráce policie, obecního úřadu a svolavatele. Jedná se o dodatečné a velmi důkladné a kvalitní vyhodnocení spolupráce těchto orgánů.

Nyní se zblízka podíváme na postup při oznámených extremistických akcích. Před konáním akce samotné je vhodné komunikovat hned s několika orgány a subjekty najednou. Je vhodné komunikovat s obecním úřadem, který by měl vyčlenit osobu speciálně pro komunikaci ohledně připravovaného shromáždění. Dále by komunikace měla probíhat se subjekty uvnitř policie, jako například s cizineckou policií, krajským ředitelstvím, či jiným. Je nutné také komunikovat s těmi, kteří budou mít na starosti monitoring oblasti informací. Komunikace je nutná také se svolavatelem akce a ostatními subjekty, které se na akci budou podílet, jako hasiči či obecní policie.

Při přípravě bezpečnostního opatření samozřejmě nejsou přítomni představitelé pouze jedné bezpečnostní složky, ale na akci jsou povoláni například AKT, kynologové, pyrotechnici, kriminalisté, letecká služba a další složky podle povahy té jednotlivé akce. V průběhu akce má každá ze složek svůj úkol, kvůli kterému byla původně založena. Například AKT mají za úkol komunikaci s účastníky, a tím předcházení konfliktním situacím.

Řídící štáb akce lze rozdělit na dvě složky, a to na štáb strategického řízení, který má na starosti strategická rozhodnutí, jako například rozhodnutí o zákazu shromáždění či o oddělení skupin. Druhým štábem je pak štáb taktického řízení, který má na starosti taktické rozhodování o tom, jak naplnit strategická rozhodnutí.

Po teoretických a přípravných akcích spojených s pořádáním akce přichází na řadu samotná akce, na jejímž bezprostředním začátku je nutno provést instruktáž policistům dokumentační skupiny, kteří mají na starosti natáčení celé akce kvůli pozdější analýze a vyhodnocení správnosti či nesprávnosti postupů policie a jednotlivých akcí při shromáždění či demonstraci. Jde také o to, aby bylo možné odvolat se na materiál například v případě stížnosti na chování a zasahování policistů. Před samotnou akcí je také nutné domluvit se na způsobu dorozumívání jednotlivých zasahujících a řídicích složek. Je nutno také zvážit skryté a aktivní složky policie, neboli jak moc bude demonstrována síla, kterou policie na danou akci disponuje. Jako poslední činnost před začátkem akce je kontrola příchozích kvůli eliminaci vnesení věcí výbušné povahy či například zbraní.

Je nutné také bezprostředně před akcí komunikovat se subjekty mimo Policii ČR, a to například s Hasičským záchranným sborem ohledně jejich akceschopnosti, s médii ohledně jim vymezeného prostoru při akci, se státními zástupci, kteří provádí dozor eventuálního protiprávního jednání, a také s pracovníkem obecního úřadu, se kterým je nutno probrat možné scénáře akce, včetně možnosti rozpuštění, a postupy při takovýchto situacích.

V průběhu akce probíhá přesné dělení řídicího štábu, které je stanovena již v rozkazu. Je zajištěno spojení prostřednictvím radiového provozu, využití Mobilního krizového a komunikačního centra a zajištění nepřetržitého záznamu řídicího štábu ve vztahu k jednotlivým rozhodnutím. A v případě nutného zákroku určuje taktiku velitel opatření, který na základě informací z akce zvolí vhodnou taktiku zákroku. Velitel také rozhoduje o místě a času nasazení AKT a o způsobu využití bezpečnostních opatření.

Práce velitele nekončí v momentě, kdy je akce ukončena, ale velitel opatření se musí postarat i o situaci hodiny poté. Právě ve chvíli, kdy policisté již nejsou všichni shromážděni proti demonstrantům přímo a oni jsou náhle mohou pospolu bezprizorně brázdit ulice města, ať již svého či cizího, či se například uchýlit do restauračního zařízení. Posilnění alkoholem pak poškozují veřejný majetek, napadají občany, kteří podle nich nejsou občany plnoprávními, a domlouvají si rvačky s nepřáteli, se kterými se nemohli poprat při demonstraci samotné. Díky těmto faktorům jsou demonstranti stále nebezpeční, ačkoliv zde již nepůsobí davová psychóza, je přítomen faktor nehledanosti a alkoholu.

Po akci zpracovává velitel vyhodnocení celého bezpečnostního opatření, zasílá toto hlášení na patřičná místa, dále také například shromažďuje materiály pro případná trestní oznámení a také například předává informace policistovi, který byl před akcí větších rozměrů pověřen komunikací s médii a zajistí spousty jiných záležitostí a akce je skončena.

4.2 Vývoj demonstrací a jejich vliv na Policii ČR

Je téměř nemožné pozorovat vývoj boje policie proti extremismu již od roku 1989, jelikož na území České republiky se pohybovaly organizované skupiny bez větších problémů přibližně do roku 1995. Tyto skupiny nebyly vzhledem k euforii z roku 1989 výrazně extremisticky orientované. Během těchto let se skupiny soustředily výhradně na boj mezi sebou a organizovaly pouze tajné zápasy mimo dosah policie.

V roce 1995 se objevila nová vlna zábavy, street party. V momentě jejich začátků si představitelé republiky uvědomili nutnost profesionálně vycvičených a vybavených policistů, kteří by měli být schopni kdykoliv zasáhnout. Vyšla tak na povrch potřeba vytvoření profesionálně vycvičené stálé pořádkové jednotky, jejímž účelem bude efektivní zvládnutí krizových situací. Potřeba vedla k tomu, že v květnu roku 1995 bylo shromážděno 160 policistů, kteří vytvořili první speciální pořádkovou jednotku na území České republiky, která již v prvních měsících byla nasazena do ulic Prahy a zvládala situace jim určené.

Street party byly ovšem pořádané převážně levicovou stranou politického spektra, a tak je nutné přejít až k roku 2005. Rok 2005 nebyl zlomovým pro pravicové extremisty, ale pro jejich protivníky, policisty. 29. července byla svolána technoparty na louce vedle dálnice D5 a již druhý den byla po velmi masivním zákroku policie rozehnána. Vlna nevole se zdvihla proti policii samotné a to nejen z řad techno-fanoušků. Bylo svoláno několik demonstrací s účastí přes tisíce lidí, na nichž bylo voláno po zákazu policejního státu a po celkovém přerodu policie samotné. Právě toto bylo pro policii tím klíčovým okamžikem uvědomění si, že příslušníci bezpečnostních sborů s občany nekomunikují a roku 2006 byl založen antikonfliktní tým (dále jen AKT).

„Na základě Závazného pokynu policejního prezidenta č. 10 ze 13. února 2009 o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti působí na území každého krajského ředitelství policie antikonfliktní tým.“¹⁰⁶

Základním úkolem AKT je předcházet agresivnímu chování¹⁰⁷ a co nejvíce minimalizovat možné problémy za pomoci komunikace s účastníky. Velmi často jsou nasazováni na fotbalové či obecně sportovní utkání a na manifestace. Práce členů AKT je orientována na cílové skupiny, jako jsou fotbaloví fanoušci či například pravicoví extremisté, věnuje se také občanům či například tisku, a vysvětluje jim nejen nastalou situaci. Členové AKT seznamují zúčastněné s opatřením, které probíhá, s jeho účelem, a pokud je to nutné, diskutují o aktuálních problémech k odvrácení možného nebezpečí. Takto shrnul úlohu svého sboru člen libereckého AKT, který u policie slouží již přes 20 let, posledních 6 let právě u zmiňované jednotky:¹⁰⁸

„Naše úloha AKT je spíše místním lidem vysvětlit o co jde a o právu každého člověka konat shromáždění, a zároveň vysvětlovat všem účastníkům demonstrace, co mohou, nemohou a proč nemohou. To znamená nezahalovat se,

---

¹⁰⁶ <http://www.policie.cz/clanek/rspp-pp-cr-antikonfliktni-tymy-verbum-non-arma.aspx>. Dostupné 20. 3. 2015.

¹⁰⁷ ZÁMEK, David. *Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 197 s. ISBN 978-80-7380-429-9. S. 145.

¹⁰⁸ <http://www.policie.cz/clanek/krajske-reditelstvi-policie-khk-o-nas-clanky-antikonfliktni-tym.aspx>. Dostupné 20. 3. 2015.

nepoužívat pyrotechniku a dále chovat se tak, aby nenaplnili skutkovou podstatu z některých trestných činů jako propagace dle § 403 tr. zákoníku, § 404 či § 358 tr. zákoníku výtržnictví a jiné přestupky proti veřejnému pořádku a občanskému soužití atd. Jinak například budou zajištěni či zadrženi a např. při hromadném narušení veřejného pořádku bude nasazena pořádková jednotka PČR, pokud by neuposlechli výzev například, když jejich průvod vybočí z naplánované trasy a to proto, aby nedošlo ke střetu s jejich odpůrci, takže se i vysvětluje, že tu PČR je i pro jejich vlastní ochranu.“

AKT není nasazován bez rozdílu na všech akcích, které se konají, jsou povoláváni tam, kde je očekáván střet, ať již s policií či mezi demonstranty samými. Jejich přítomnost je vyžadována na událostech, kde lze očekávat potřebu větší komunikace mezi občany a policisty, tam, kde je nutné upozornit účastníky na možnost konání protiprávního jednání a s tím související možný zákrok policie.

Jak již bylo napsáno, AKT byl založen roku 2006, ovšem až od roku 2009 se jim dostává značné popularity a využití, a od té doby jsou nepostradatelní na všech větších událostech jakožto ventily, které se snaží co nejvíce uvolnit napětí ve vyhrocených situacích a předcházet jejich vzniku.

V roce 2010 byly novelizovány manuály jak pro členy AKT, tak také pro Velitele bezpečnostních opatření, kde je mnohem více kladen důraz na spolupráci mezi jednotlivými složkami. O spolupráci v praxi na demonstracích bude psáno dále v podkapitolách o jednotlivých velkých demonstracích posledních 9. let, na kterých budou ukázány taktiky, chyby a postřehy na účet speciální pořádkové jednotky.

Do podvědomí společnosti, ale i policie samotné, se dostávají pravicoví extremisté demonstrací roku 2007. Do té doby je scéna poměrně klidnou a pravicoví extremisté se omezují téměř výhradně na scénu hudební. Pořádání koncertů nadělalo spousty vrásek policistům, především vzhledem k okolnostem pořádání těchto koncertů. Největší problém byl s otázkou, zda je možné vstoupit

na soukromý pozemek či do soukromého klubu, a pokud ano, za jakých okolností a jaká opatření či úkony mohou být provedeny. V letech minulých začala policie věnovat koncertům zvýšený zájem, a to zavinilo jejich klesající počet. Zatímco v roce 2004 bylo zorganizováno kolem 30 koncertů pravicového zaměření, jak venkovních tak i vnitřních, v roce 2006 pořádalo pouze 18 a čísla dále klesala.¹⁰⁹

O to se jistě zasloužil jak tlak policie, tak také fakt, že se čeští pravicoví radikálové a extremisté zúčastňují koncertů pořádaných v zahraničí, a na domácí scéně se od 2005 začali více věnovat demonstracím, obrátili svůj zájem od koncertní scény a přešli na scénu demonstrační a mnohem více agresivní.

4.2.1 Vývoj demonstrací v ČR od roku 1989 do 2007

Po pádu komunismu, jak již bylo řečeno, nelze zcela přesně určit vývoj postojů policie k demonstracím, jelikož materiály o této problematice jsou více než nedostačující. Extremisté, ať levicoví, pravicoví či jejich subkultury, jsou již od roku 1989 vyvolavatelem konfliktů ve společnosti.

Mezi lety 1990 až 1997 probíhalo podle M. Mareše období živelných militantních demonstrací¹¹⁰, které způsobovali především rasističtí skinheads a také nazi-punks. Nešlo o demonstrace v dnešním slova smyslu, spíše by se zprvu tyto akce daly nazvat jako výpravy za účelem likvidace Romů. Později se charakter těchto akcí přeměnil na násilný, a to jako reakce na přítomnost policistů na oslavných a pietních pochodech pořádaných již zmíněnými skinheads.¹¹¹

Při porovnání krajní pravice a krajní levice se v tomto období více agresivně projevovala krajní levice, která používala násilí převážně proti pravici. Příkladem

---

¹⁰⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravy/koncertu-pravicovych-extremistu-v-poslednich-letech-ubyva>. Dostupné 13. 4. 2015.

¹¹⁰ MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx.

¹¹¹ NEČAS, Ctibor: Historický kalendář. Dějiny českých Romů v datech. Olomouc: vydavatelství univerzity Palackého, 1997. S. 98-99.

je například střet 1. května 1992, kdy anarchisté využili vozu k najíždění do pravicových extremistů, a také zápalných lahví.¹¹²

Tato éra se vyznačuje především nepřípravou obou stran – jak policie, tak extremistů. Extremisté byli povětšinou velmi hektičtí, jednali sami za sebe, nikoli pod hlavičkou nějaké politické organizace, a chtěli více než co jiného demonstrovat svou sílu a zastrašit protivníky. Policie byla téměř nepřípravena na takovéto situace, vybavení bylo velmi nedostačující a otázka nebezpečnosti extremismu se začala řešit až s potenciálním vstupem České republiky do Evropské Unie. S tím souvisí i vydávání Zpráv o extremismu, jejichž první datace je k roku 1997 z důvodu tlaku Evropské Unie na větší monitoring rasismu a na boj s ním.¹¹³

Druhou fází vývoje militantních demonstrací lze zařadit mezi roky 1997 až 2002. Tuto fázi ovšem zcela ovládli extremisté levicoví se svou organizací street party, o nichž již byla řeč. Významnou inovací, kterou prošla pravicová strana, byla přeměna stylu oblékání na tzv. Black Bloc. Tento styl převzali nejen od levicových demonstrantů, ale také od západních sousedů. Výhodou Black Bloc je anonymita jedinců, a také efekty psychologické, jelikož černá barva několika desítek, stovek lidí působí negativně na psychiku těch, proti kterým stojí.¹¹⁴

Street party provázely především hlučná hudba a útoky na „nečeské“ aspekty společnosti. Například 6. června 1999¹¹⁵ se konala v pořadí třetí street party, která přilákala 5000 lidí a během níž bylo zaútočeno na provozovnu McDonald's a byla rozbita okna na americkém velvyslanectví.¹¹⁶

Roku 2000 zažila levice svůj vrchol, a to při uspořádání protestu proti zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v Praze, kdy uspořádala akci nadnárodního charakteru a přilákala přibližně 11 000 lidí, z nichž

---

¹¹² Zpráva o extremismu (1997). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

¹¹³ MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx

¹¹⁴ MAREŠ, M.: Terorismus v ČR, Brno: Centrum strategických studií, 2005. S. 84.

¹¹⁵ Zpráva o extremismu (1998). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

¹¹⁶ www.mvcr.cz/soubor/shromazdeni-manual-web-pdf.aspx. Dostupné 13. 4. 2015.

několik stovek se zapojilo do aktivit ničících nejen veřejný, ale i soukromý majetek, jehož škoda činila více než 23 milionů korun.¹¹⁷ Opět bylo útočeno převážně na nadnárodní firmy.

Všechny tyto levicové demonstrace provázeli Black Bloc, jež se dá nazvat také vycvičenou jednotkou levicových extremistů, kteří mají v zásobě zápalné lahve, dlažební kostky a jiné zbraně a kteří dodávají ostatním protestujícím odhodlání k útoku.

Třetí období, trvající od roku 2002 do 2007, lze označit za období klidnější, a také za období, kdy levice ztrácela na své popularitě vzhledem ke své násilnosti, a ke slovu se začala dostávat krajní pravice. Proběhlo několik menších střetů mezi pravicí a levicí. V této době, pokud Národní odpor uspořádal protestní akci, nebylo potřeba větších bezpečnostních opatření, jelikož se účastníci těchto shromáždění neprojevovali nikterak násilně, na rozdíl od dob dnešních.

Největší událostí této éry i z hlediska policie je dozajista CzechTek 2005, který rozdmýchal stojaté vody policie, o čemž již bylo hovořeno dříve.

4.2.2 Brno, 2007

1. května 2007 proběhla v Brně demonstrace pravicových radikálů nejen, ale převážně, hlásících se k tehdy nejvíce radikální neonacistické straně Národního odporu. Do Brna se sjelo přes 500 radikálů jak z Čech, tak Slovenska. Ministerstvo vnitra ve své zprávě o extremismu v roce 2007 ohodnotila tuto akci jako nejlépe zorganizovanou demonstraci pravicových radikálů. Krátce po zahájení byla ovšem demonstrace rozehnána z pravomoci městského úřadu, jelikož došlo k porušení pravidel, a demonstranti byli vyzváni k rozpuštění. Opakovanou výzvu ovšem demonstranti neuposlechli a tak byli policií rozehnáni včetně použití donucovacích prostředků.¹¹⁸

---

¹¹⁷ MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx.

¹¹⁸ Zpráva o extremismu (2007). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.asp>. Dostupné 23. 3. 2015.

Po tomto zásahu se na stránkách a v řadách pravicových extrémistů začalo velmi živě diskutovat o porušování svobody shromažďování a celkové svobody slova v ČR. Kritizovali Policii České republiky za zásah, který byl podle nich zcela nesrovnatelný s tím, jak jednají s radikály levicovými. Kromě teď již velmi otevřené a intenzivní kritiky policie se velmi razantně ohrazovali vůči mediální kampani zaměřené právě proti pravicovému radikalismu a v dalších letech se dala očekávat větší radikalizace skupin a zvýšení agresivity vůči policii a levicovým stranám.¹¹⁹

Rok 2007 společně s demonstrací v Brně byl jedním z prvních let, kdy pravice zaútočila proti policii. Demonstranti zaútočili na policisty i na koně, a poté obsadili přílehlé hradby a útočili na policii především kameny, které způsobily, že 6 policistů bylo zraněno, z toho 3 vážně.¹²⁰

Z této demonstrace není na internetu přístupno mnoho materiálů, téměř všechny se týkají použití vodního děla, které je na akcích uvedeno v provoz pouze v opravdu krajních situacích, a jeho použití závisí výhradně na rozhodnutí velitele celého opatření, tak jako většina provedených úkonů.¹²¹ K pochybení policie rozhodně nedošlo vzhledem k tomu, že situace byla zvládnuta i přes svou vyhrocenost ze strany radikálů. Policie ovšem po této demonstraci provedla jisté reformy ve svých řadách, a to konkrétně takové, že svou pozornost zaměřila na vytvořených nových pořádkových jednotek a vylepšení vybavení jednotek stávajících.¹²²

Změna nastala také v dokumentaci akcí, která byla do roku 2007 velmi chabá jak ze strany policie, tak ze strany demonstrantů, což způsobovalo problémy s pozdější analýzou situace, identifikací útočníků či eventuálními žalobami.

---

¹¹⁹ Zpráva o extremismu (2007). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx> dostupné. Dostupné 23. 3. 2015.

¹²⁰ Zpráva o extremismu (2007). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx> dostupné. Dostupné 23. 3. 2015.

¹²¹ HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012, 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5. S. 63.

¹²² VEGRICHOVÁ, Barbora. *Extremismus: činnost bezpečnostních složek*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2012, 141 s. ISBN 978-80-7251-385-7. S. 12.

Kromě zlepšení dokumentačních a spojovacích technik došlo k dovybavení policie mobilními celami pro zadržování osob.

Karel Bačkovský se v roce 2007 vyjádřil tak, že v budoucích činnostech by se policie měli řídit zásadami 3D (Discussion – diskuse; De-escalation – uklidňování; Determination – rozhodný zákrok)¹²³.

Tyto 3D zásady zajišťují dvě rozdílné složky správy.¹²⁴ První složka se nazývá „low profile policing“. Tuto složku v praxi zastupuje nejen oddíl AKT, který nevystupuje na protivníky dojemem, že jsou připraveni k boji, a svým vybavením rozhodně ani k boji vybaveni nejsou. Druhou složkou je „hard profile policing“. V praxi je tato složka ztvárněna speciální pořádkovou jednotkou, která svým vzezřením dává najevo svou připravenost k boji. První složka se snaží zabránit vystupňování napětí do násilné úrovně, pokud první složka neuspěje, zakročí složka druhá, která svým rozhodným zákrokem situaci zajistí.¹²⁵

Rok 2007 tedy odstartoval sérii změn pro policii, které se s každou další demonstrací, kterých bylo v tomto roce 27¹²⁶, precizovala až do dnešní podoby.

4.2.3 Litvínov – Janov, 2008

Rok 2008 odstartoval sérii 3 let s velkým potenciálem nepokojů. Demontrace probíhající v Litvínově - Janově v roce 2008 sjednotily doposud poměrně nejednotné fanoušky, možno říci i hooligans, a ti se, nejen 28. října a 17. listopadu, sjížděli na již zmíněná místa pouze za účelem provokace policistů a fyzických střetů nejen s nimi.

Dělnická strana, v té době spolupracující s Autonomními nacionalisty a Národním odporem, začala vytvářet své Ochranné sbory Dělnické strany, které měly za úkol monitorovat situaci na sídlišti v Litvínově - Janově. Tato lokalita

---

¹²³ MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx.

¹²⁴ ZÁMEK, David. *Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 197 s. ISBN 978-80-7380-429-9. S. 38.

¹²⁵ MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx.

¹²⁶ Zpráva o extremismu (2007). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 23. 3. 2015.

byla pro monitorování a případné vyvolání konfliktu v roce 2008 nejvhodnější, jelikož oblastí zmítalo velké interetnické napětí. Mezi minoritou Romů a majoritou občanů probíhaly menší potyčky a obyvatelé si stěžovali na narušování veřejného pořádku, ale také na strach o svou vlastní bezpečnost a bezpečnost svých dětí. Dne 4. října monitorovací akce DS zapříčinila, že se Romové sešli na protest. Někteří z nich byli vyzbrojeni klacky či holemi a jeden z vůdčích představitelů Romů rasisticky urážel přítomné členy Ochranných sborů. Celý tento incident se odehrával před kamerami novinářů, video bylo umístěno na internet a kauze se tak dostalo opravdu velké medializace. Právě to způsobilo, že se dne 18. října sjelo přibližně 400 neonacistů, včetně hooligans, jak z Prahy, tak z Ostravy, do Litvínova. Medializace oslovila nejen neonacisty ale také část české veřejnosti.¹²⁷

Pod záštitou Dělnické strany byla uspořádána protestní akce k vyjádření nespokojenosti se současnou situací v Litvínově nazvaná „protestní shromáždění proti cikánskému teroru“. Kromě přibližně 400 již zmíněných pravicových extremistů se na náměstí Míru v Litvínově sešly stovky místních obyvatel. Vzhledem k velkému riziku nebezpečí starosta sešlost zrušil po projevech Dělnické strany.¹²⁸ Po ohlášení rozpuštění se extremisté vydali na pochod na sídliště Janov, k nimž se připojili i místní obyvatelé. Této snaze bylo ovšem zabráněno policisty, a to za pomoci použití donucovacích prostředků a dělobuchů. 18. říjen 2008 je označován jako „první bitva o Janov“.¹²⁹ Podle zástupců Ministerstva vnitra je tento počín neoficiálně označován jako pokus o pogrom, a nebyť tehdy přítomných policistů, mohlo k tomu skutečně dojít.

Místní obyvatelé velmi oceňovali snahy nejen Dělnické strany o nápravu jejich situace, a tak je podporovali nejen slovně, ale také materiálně. Po 18. říjnu volali neonacisté, ale také místní občané, po nápravě situace v Litvínově místní

---

¹²⁷ Zpráva o extremismu (2008). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 30. 3. 2015.

¹²⁸ MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx.

¹²⁹ Zpráva o extremismu (2008). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 30. 3. 2015.

správou. Náprava ani odezva ovšem nepřišli, a tak byla 17. listopadu svolána tentokrát již ohlášená demonstrace „proti pozitivní diskriminaci a policejnímu násilí“, nejen jako reakce na situaci, ale také na zásah proti neonacistům z 18. října 2008.

Na demonstraci se dostavilo přes dvakrát více účastníků než na předešlé shromáždění, a tak neonacisté slavili velký úspěch. Jeden z řečníků vyzval k přímé účasti na demonstraci v Janově, kterou pořádali Autonomní nacionalisté, a tak bylo zúčastněných kolem 1000 osob. Řady demonstrantů tvořili jak zástupci Národního odporu, Dělnické strany, atd., ale také již zmínění hooligans, kteří využili příležitosti pro vyvolání konfliktu. Akce byla opět podpořena místními občany, kteří dokonce poskytovali pravicovým extremistům a radikálům úkryt.¹³⁰

„Druhá bitva o Janov“ byla mnohem náročnější pro policii, ale také pro samotné demonstranty. Střet mezi těmito dvěma stranami probíhal několik hodin, ale policii se podařilo udržet od sebe demonstrující a Romy, kteří postávali na ulicích. Na akci bylo použito mnoho výbušných lahví, dělobuchů, ale také doma vyrobené pyrotechniky, která měla za následek utržené prsty jednoho z demonstrujících.

Po několika rozhovorech s policisty ze speciální pořádkové jednotky, ale také s policisty řadovými, kteří si účastí na demonstracích přivydělávají, vyplývá, že právě demonstrace 2008 v Litvínově byla pro všechny jednoznačně nejhorší. Nejhorší z důvodu velké medializace, ale také velkého počtu Romů, kteří neposlouchali doporučení policistů a přidělávali policistům problémy. Jeden z policistů, který slouží již přes 10 let a byl téměř na všech demonstracích od roku 2007, popsal situaci v Litvínově následovně: „Většina demonstrací je poklidná, bez fyzického napadání, ovšem tahle byla výjimečná právě z tohoto pohledu. Radikálové i Romové se vzájemně provokovali, více do toho šli „náckové“ a my měli za úkol chránit Romy, tak jsme je museli sbírat, ačkoliv

---

¹³⁰ MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx.

každý člověk při zdravém rozumu by sebral i půlku z Romů. Taktika byla jasně daná, nepustit jednu ani druhou stranu k sobě a v případě, pokud se tak stane, tak zasáhnout ve větším počtu. Právě to byl podle mě velký problém, větší počet nebyl na místě dostupný, akce podle mě nebyla zvládnutá nikoliv, co se týkalo taktiky ale počtu bojovníků v akci. Kdyby se opravdu něco semlelo, mohl to být regulérní pogrom a nikdo by s tím nic nezmohl. Tenhle problém tam byl spíš v prvních dnech, než povolali, stejně jako pak ve Šluknově, další jednotky z jiných krajů.“

To, že demonstrace 2008 v Litvínově nebyla ze všech straně plně zvládnuta, říkali i zástupci ministerstva vnitra. Podle nich roky 2008 a 2009 nebyli zcela zvládnuté, jelikož ještě plně nefungovala spolupráce všech složek. Po těchto letech se podle zástupců MV ČR již nestalo, že by se nějaké opatření podcenilo. Naopak, opatření od té doby byla naddimenzována, což je rozhodně lepší způsob přistoupení k situaci.

Problém Litvínovských demonstrací se dal spatřit také v dohře těchto demonstrací. Za výtržnosti na akcích nebyl nikdo odsouzen, jelikož se nepodařilo odhalit organizátory násilí a nikomu se nepodařilo prokázat trestnou činnost, jelikož bylo téměř nemožné odhalit konkrétní osoby ani jejich identitu.

Po analýze videí dostupných na internetu i laik pochopí, že tato demonstrace byla velmi těžko zvládnutelná a opravdu něčím výjimečná. Materiálu k ní je přístupných na internetu více než hodiny a to hlavně ze stran radikálů, kteří prezentují na videích neoprávněnost vytlačování jejich řádně nahlášeného pochodu na Janov, zákroků, které policie prováděla, a jejich celkové chování, které podle extremistů nebylo přiměřené. Ve videích dokonce radikálové jasně píší: „My tam nepřijeli na policii, ale na cikány!!!“¹³¹. Odsuzují nasazení policistů, jízdní policie, ale i vodního děla, avšak podle chování jich samotných je vidět, že prostředků bylo použito ze stran policie velmi málo. Na záběrech je vidět hořící automobil městské policie Litvínov, která přijela zatknout jednoho

---

¹³¹ Litvínov podruhé 17.11 A.C.A.B vs NO.: <https://www.youtube.com/watch?v=x9UesywIQwY>. Dostupné 1. 4. 2015.

z demonstrantů. Dále desítky dělobuchů, létající pneumatiky naplněné podomácku vyrobenou pyrotechnikou, hořící pískoviště, ale také tyče, zápalné lahve a kameny, kterými hojně oplývali jak přívrženci pravicové scény, tak Romové.

Tyto fakta jsou více rozhodně pobuřující, avšak pouze popisují situaci, která v Litvínově nastala. Pro účely této práce je ovšem důležité jiná věc, kterou videa zachycují. Je zde vidět velký nepoměr stoupenců pravicových stran, ale i běžných obyvatel v té době stojících po jejich boku a podporujících jejich chování oproti velmi malé počtu těžkooděnců. Na videích se nejvíce objevuje záběr, který ukazuje, jak běžní občané poskytují své vchody do domů jako úkryt demonstrantům, jak až po příchodu policie blízko k nim jsou ochotni ustoupit z cesty, ale také to, že ani zdaleka neočekávali množství dělobuchů a také jejich účinky.

Změnu taktiky policistů oproti roku 2007 lze pozorovat například v tom, že zde policisté nestáli v blocích za sebou či rozložení do dlouhé linie, ale skupinka čítající 15 až 20 policistů na záběru ze sídliště při střetu s demonstranty nebyla v žádném útvaru, byli pouze sroveni v hloučku a postupovali vpřed, dokud nemuseli ustoupit vzhledem k velkému počtu létajících kamenů. Tato odchylka od taktiky může být způsobena několika faktory. Prvním faktorem může být, a jistě je, faktor lidský – jiný velitel opatření či v tomto případě spíše velitel dané jednotky, jenž je podřízeným velitele celého opatření, má také jiné postupy a zasahující policisté se musí v dané situaci zachovat tak, jak jim velitel nařídí. Za druhé bylo také možné, že policisté se nechali zaskočit či unést počtem demonstrujících, jejich brutalitou a nedodržovali předem daná pravidla. Jako třetí faktor zde mohl působit fakt, že podle záběrů zde byli pouze 2 policisté z celkového počtu skupiny vybaveni ochranným štítem.

Právě ochranný štít je na tomto druhu demonstrace tím nejdůležitějším, co může policista mít, ačkoliv je vybaven speciálním oblekem a samozřejmě také helmou, proti letícímu kameni či tyči ho nejvíce z jeho vybavení ochrání právě již zmíněný štít, avšak zde byl přítomen minimálně, což mohlo způsobit celkové

rozložení skupiny. Ze záznamu je vidět, jak vpřed postupují vždy dva policisté se štítem a ostatní se srocují za či alespoň okolo nich, aby byli chráněni.

Na záběrech je také možno spatřit vrtulník monitorující situaci. Tento vrtulník dává informace veliteli bezpečnostního opatření a ten tak může reagovat na situace, o kterých nemá přehled, ze svého pozemního stanoviště.

4.2.4 Přerov, 2009

Po velmi aktivních dvou letech, během nichž se odehráli opravdu velké a extrémní demonstrace, přišel rok 2009, který byl na delší dobu tím posledním úspěšným ze strany extremistů. Právě po tomto roce nastal velký úpadek a Vandasovi, hlavnímu aktérovi tehdejších pravicových stran, bylo z vlastních řad vyčítáno, že nevyužil napjaté atmosféry, velkého zájmu běžných občanů o účast na demonstracích a jejich nálady.

Dne 4. dubna 2009 byl do Přerova svolán „Pochod proti rasismu“. Pochod byl původně svolán opět pod záštitou Dělnické strany, avšak nakonec proběhl sice pod taktovkou člena předsednictva již zmíněné strany, ale pod stranou Autonomních nacionalistů. Pochodu se po zveřejnění pozvánky na webu Autonomních nacionalistů zúčastnilo přibližně 700 neonacistů, což ukazuje na v té době velkou populárnost akcí pravicových stran, pochodů, demonstrací a také na velký zájem o téma soužití Romů s majoritní společností.

Pochod v Přerově měl téměř stejný průběh jako demonstrace předešlé, proběhlo shromáždění, které po ukončení vedlo ke střetu mezi demonstranty a policií. Rozdíl mezi touto demonstrací oproti ostatním spočíval v tom, že střet již primárně směřoval na policii, jelikož demonstranti (přibližně dvě stovky z již zmíněných sedmi set účastníků měly tehdy potenciál velkých raubířů a „rváčů“) si byli vědomi toho, že se do jim vytoužené lokality nedostanou přes speciální pořádkovou jednotku, která byla již připravena zabránit střetu mezi demonstrujícími a Romy.

K tomu všemu se také dá přičíst fakt, že policisté pro demonstranty, a to pravicové i z řad běžných občanů, představují zástupný symbol pro boj se

systémem¹³², který je podle nich postaven nejen ale především na pozitivní diskriminaci.

S postupem času je také možné pozorovat stále lepší organizaci jejich spolupráce, ale také vylepšování útočných zbraní demonstrantů, které jsou stále důmyslnější. Zbraně se neustále zlepšují, jsou čím dál tím více nebezpečnější, a v Přerově byly dokonce použity i systémy, které se velmi podobali profesionálním nástražným výbušným systémům. Tyto výbušné systémy jsou v profesionální podobě používány například na zahraničních misích českými, ale také zahraničními vojáky pro zastavování konvojů, ale také například teroristy, vykonávajícími svou „spravedlnost“.

Jak již bylo řečeno, rok 2009 byl vrcholem éry demonstrací a policie na počty agresivních jedinců ne vždy adekvátně reagovala. Není jednoduché vždy odhadnout počet účastníků, natož jejich agresivitu. Je možné pouze odhadovat na základě lokality, avšak ani to není zcela určující, jelikož například na demonstraci v Českých Budějovicích roku 2013 páchali velké výtržnosti občané, kteří se přidali k demonstrujícím, ačkoliv to nebylo absolutně očekáváno podle analýzy situace od místních policistů, zástupců kraje, a ani velitel opatření s touto možností nekalkuloval při sestavování bezpečnostního plánu.

Do roku 2011 aktivity pravicových stran ustaly a omezily se pouze na pořádání několika tradičních pochodů k příležitosti 1. Máje, 28. října či za uctění památky svých padlých kolegů.

Rok 2010 byl tak klidným a žádná větší či menší protestní akce, která by ukázala progres policie, konaná ať pravicovými extremisty či běžnými občany, se nekonala.

4.2.5 Šluknov, 2011

V roce 2011 se odehrálo několik větších demonstrací, které se vymykaly svou vysokou účastí, a také svou násilností, akcím ostatním. Šlo hlavně o

---

¹³² Zpráva o extremismu (2009). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 1. 4. 2015.

protestní akce strany DSSS, která se snažila sjednotit scénu pod svým jednotným velením. Demonstrace, o kterých je zde hovořeno, probíhaly v Novém Bydžově, Brně, Přerově, Novém Boru, Varnsdorfu a Rumburku.¹³³

Po poukázání na vývoj strategií policie budou použity nepokoje ve Šluknovském výběžku, jelikož šlo o nejvíce medializovanou, ale také nejdéle trvající, událost tohoto charakteru v roce 2011.

Rok 2011 ovládal anticikanismus, který se projevoval především ústy běžných občanů nespokojených se situací v jejich oblasti. Dlouhotrvající problémy s Romy ochromující celý Šluknovský výběžek způsobily, že od poloviny srpna do října roku 2011 ovládly tuto oblast časté demonstrace. Demonstrace nebyly iniciovány pravicovými radikály, avšak to nebránilo extremistům využít těchto akcí ke svému zviditelnění a k získání potenciálních voličů pro další volby.

Nejvíce výrazné bylo shromáždění konané 10. září, kdy se konal mítink DSSS, která využívala každé příležitosti k propagaci svých cílů. Po mítinku se udál pochod, který nebyl nahlášen a směřoval k místním romským ubytovnám. Pochodu se účastnilo přibližně 1000 – 1500 osob, z nichž přibližně 400 šlo identifikovat jako přívržence pravicové strany. To ukazuje na skutečnost, že se čím dál více akcí účastnili občané nespokojení se situací v jejich městě/regionu.

Celé šluknovské události reagovaly na interetnické konflikty v nedalekém Novém Boru, kde 7. srpna 2011 několik Romů zaútočilo mačetami na osazenstvo herny, a také na události Rumburské z 21. srpna, kdy skupina 20 Romů zaútočila k ránu na šest mladíků. Šluknovsko ovládalo napětí už po delší dobu, jelikož zde probíhá výnosný obchod mezi vlastníky bytů a Romy, kteří se do oblasti stěhují. V důsledku této skutečnosti se v oblasti Šluknovska zvýšila kriminalita a události z Nového Boru a Rumburku byli iniciačním momentem, který rozvířil místní vody. 10. září byl zaznamenán největší počet přívrženců pravicových extremistických stran od roku 2008.

---

¹³³ Zpráva o extremismu (2011). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

Demonstrace byly, vyjma dvou, organizovány pouze místními občany a extremisté jich využívali zejména ke střetům s policisty. Ačkoliv Ministerstvo vnitra ve své Zprávě o extremismu z roku 2011 uvádí, že přívrženci pravicového extremismu tvořili zanedbatelné procento demonstrantů a nehráli podstatnou roli, na samotném Odboru bezpečnostní politiky mi bylo sděleno následující:

„Skončí demonstrace a lidé vedení 20 radikály vyrazí do ulic. Dav je vyhecován, předveden na první místo, kde je možný konflikt, a radikálové postraší policisty. Právě v tu chvíli se stáhnou a nechají dav, který neví, co ho čeká, plný obyčejných, ale velmi našťvaných lidí, aby se projevil.“

Právě tady je vidět, že i malá skupinka radikálů dokáže podnítit již tak rozhořčený dav, kdy pak lidé, kteří by za normálních okolností dlažební kostkou po policistech nehodili, takový čin vykonají. Právě s událostmi na Šluknovsku policie musela řešit nařčení, že chrání „zlé Romy“ a bije slušného bílého občana. Toto pojetí policie se přeneslo také na demonstraci roku 2013 v Českých Budějovicích, kde se později zjistilo, že občané ani netuší, jaká je úloha speciální pořádkové jednotky a jaké má pravomoci.

Na událostech byl již tradičně přítomen antikonfliktní tým, který poskytoval určitou zpětnou vazbu k činnosti policie během bezpečnostního opatření a zároveň podával informace o náladách demonstrujících veliteli. V tehdejší ale i současné době využívá antikonfliktní tým kromě České republiky pouze Německo, avšak při šluknovských událostech (a nejen během nich) zastávají více než důležitou roli. Jejich přítomnost na každé demonstraci umožnila vyjednat pravidla chování jak mezi demonstrujícími, tak i s obyvateli sociálně vyloučených lokalit.

Při událostech fungovala také styčná důstojnice pro menšiny z ředitelství v Ústí, jejímž úkolem byla hlavně komunikace s menšinami. Informovala je o připravovaných opatřeních pro zajištění jejich bezpečnosti a ujišťovala je o jejich bezpečí, aby se předešlo eskalaci konfliktů a zklidnilo se napětí situace.

Krom těchto dvou nadstandartních složek fungovala také třetí, a to Letecká služba PČR, která byla ve Šluknově maximálně využita a díky níž byly záběry použity pro efektivnější řízení situace. Záběry byly přínosem pro řízení především pořádkových jednotek, jelikož měl o nich řídicí štáb nepřetržitý detailní přehled.¹³⁴

Na šluknovské nepokoje byli nasazováni policisté i z jiných krajů, než pouze z Ústeckého, kteří zprvu zajišťovali pořádek na demonstracích. Postupně byly jejich řady posilovány speciálními pořádkovými jednotkami z Prahy, Brna a Ostravy a Krajskými pořádkovými jednotkami z Liberce, Plzně, Pardubic a Hradce Králové. Na bezpečnostních opatřeních se podíleli také specialisté z ÚOOZ, neboli Útvaru pro odhalování organizování zločinu, zástupci Policejního prezidia a policisté ze sousedních států Německa a Polska.¹³⁵

Na Šluknovsko se zároveň rozšířil program Ministerstva vnitra ÚSVIT, který je zaměřen na sociálně vyloučené lokality fungující od roku 2009. Úkolem tohoto programu je pomoci těmto lokalitám tím, že podpoří aktivní styk státní správy a občanů ze sociálně vyloučených lokalit, dále také vyvrátit občanům pohled na policii jako na represivní složku a přeměnit ho na obraz přítele.¹³⁶ Chtějí také probudit spojení obyvatel sociálně vyloučených lokalit s jejich domovy a prostředím.

Přístup ÚSVITu je kombinací netradičního vzdělávání romských dětí, romského mentora, který pomáhá odsouzeným Romům s výkonem trestu formou veřejně prospěšných prací, a vzdělávání strážníků městské policie a Policie ČR ohledně výkonu služby v těchto lokalitách. Dále také jsou v rizikových oblastech Romům zajišťována bezpečnostní opatření, jako kamerové systémy a bezpečnostní zámky, jsou jim nabízeny různé volnočasové aktivity a je jim poskytován větší prostor pro vyjádření obav z nebezpečí.¹³⁷

---

¹³⁴ <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-socialne-vyloucenych-lokalit.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

¹³⁵ <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-socialne-vyloucenych-lokalit.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

¹³⁶ <http://www.mvcr.cz/clanek/program-prevence-kriminality-a-extremismu-usvit.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

¹³⁷ <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-socialne-vyloucenych-lokalit.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

Největší nebezpečí, které nastalo během šluknovských nepokojů, bylo ze strany místních. Skupina místních obyvatel opustila shromaždiště a procházeli se po městě, náhle vybočili a zamířili k domu obývanému Romy. Zde přibližně dvě až tři minuty stáli bez dozoru, než se na místo dostala speciální pořádková jednotka. Vzhledem k momentální absenci vrtulníku nebylo tuto situaci možné odhalit ihned. Dá se hovořit o velkém štěstí policie, jelikož zde chyběl iniciační moment, který by v této situaci mohl způsobit napadení domu například zápalnou lahví. Vyjma vytlučených oken byla tato situace zvládnuta.

4.2.6 České Budějovice, 2013

V roce 2013 bylo zaznamenáno celkem 26 protestních akcí, z nichž nejvýznamnější z hlediska účasti byly akce v Duchcově, Českých Budějovicích a Ostravě. Akce v Českých Budějovicích nejen že ukázala nebezpečí plynoucí ze zapojení místní populace, ale také poukázala na fakt, že participace na těchto akcích je možná i v lokalitách, které nejsou identifikovány jako rizikové.¹³⁸ To dokazují také slova jednoho z odborníků z Odboru bezpečnostní politiky MV ČR:

„V Českých Budějovicích nikdo nečekal, že se běžní občané přidají, na rozdíl od Šluknova. V Českých Budějovicích z poměrně banálního konfliktu na sídlišti to naroste tak, že přes prázdniny týden co týden budou demonstrace, kde se snižoval počet extremistů, a bude narůstat počet běžných občanů, kteří to brali jako svou volnočasovou aktivitu na sídlišti.“

I v Českých Budějovicích, tak jako o dva roky dříve ve Šluknově, tvořili větší část davu občané města, vylévající si svou frustraci nad situací v regionu/městě. O to lehčí byla infiltrace extremistů do davu a jejich podněcování k násilnému chování jedinců, kteří by bez jejich přítomnosti nejpravděpodobněji poklidně demonstrovali bez výtržností.

---

¹³⁸ Zpráva o extremismu (2013). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

Akce v Českých Budějovicích přilákala také proti demonstrantům odpůrce. Vedle schváleného pochodu zde například probíhala modlitba, vedle níž se srotili náctiletí přívrženci pravicových extremistů, a na místě se domlouvali na další útoku. A právě v tuto chvíli se ukázalo, jak velmi důležitá je činnost antikonfliktního týmu. Člen AKT tento rozhovor zaslechl a okamžitě začal s náctiletými jedinci vyjednávat kompromis. Z původního plánovaného střetu se obě strany dohodly na transparentech s útočnými a posměšnými texty oproti pořádané akci.

Jako další protiakce byl pořádán dětský den, který výrazně snížil riziko konfliktu tím, že demonstranti byli hlídání. Zároveň to také umožnilo oddělit velmi agresivní jedince, které bylo po neuposlechnutí výzvy možno vytáhnout z davu a tak eliminovat jejich vliv na zbytek skupiny. Vše, o čem bylo hovořeno v posledních dvou odstavcích, je v pravomoci velitele opatření, a právě v Českých Budějovicích se díky jeho komunikačním dovednostem podařilo uspokojit všechny zúčastněné strany. Velitel opatření v Českých Budějovicích společně s magistrátem uspořádal pro uvolnění napětí posezení s místními občany v hale, které také velmi napomohlo nastalé situaci. Ačkoliv byla diskuze velmi jednostranná ve smyslu nadávek ze strany občanů na magistrát a jeho nečinnost ohledně zvyšující se kriminality, svůj účel sezení splnilo. Účelem těchto sezení je uvolnění frustrace ze stran občanů, a tím snížení touhy přijít příští víkend opět demonstrovat. Již u debat mezi občany a městem jsou přítomni policisté, aby dohlíželi na situaci z důvodu bezpečnosti všech zúčastněných stran.

V případě Českých Budějovic byl velký problém s nedostatkem policistů. Důvodem byla již zmíněná skutečnost, a to iniciační moment na pískovišti, díky němuž vyšly na povrch déletrvající místní problémy, a akce se zúčastnilo až 1000 demonstrujících. Vzhledem k neočekávání takového počtu nebyla krajská pořádková jednotka připravena a tak byla schopna zajistit pouze 200 bojovníků, tedy policistů, kteří měli na starosti uchránit sídliště před demonstrujícími. Opačný případ nastal v Duchcově, kdy DSSS uspořádali mítink, na který bylo

svoláno 400 bojovníků avšak akce se zúčastnilo přibližně 30 přívrženců neonacisty Pavla Matějného.

Povětšinou, hlavně od situace ve Šluknovském výběžku, jsou opatření na akce tohoto charakteru naddimenzována, a tak se jedná spíše o výkyvy, jelikož povětšinou jde situaci odhadnout, a tak zajistit, co je potřeba.

K roku 2013 je také nutno zmínit snahu pravicových extremistů rozdrobit síly PČR a demonstrovat svou sílu tak, že 24. srpna bylo zorganizováno více protestních akcí, z nichž nejdramatičtější průběh měla demonstrace v Ostravě, které se zúčastnili především hooligans a pravicoví extremisté z okolí Ostravska. Celkem se těchto akcí zúčastnilo 1500 až 2000 lidí.¹³⁹ Vzhledem k faktu, že červnová demonstrace v Duchcově přilákala okolo tisícovky demonstrantů, nejde tak o velký úspěch ze strany extremistů, jako spíše o poukázání na skutečnost, že tak jako policie se i extremisté stále zdokonalují ve svých, nejen bojových, ale také organizačních taktikách a praktikách.

Z videí přístupných na internetu pořízených občany z ulic, jejich bytů či například televizemi nebo samotnými demonstranty je vidět čím dál tím větší odsuzování policistů a útočení na ně. Poprvé se na videích od roku 2007 je možno dozvědět také o speciální pořádkové jednotce, která není oblečena do klasických černých maskáčů s výzbrojí, což k tomu bezpochyby patří, ale o SPJ, která je oblečena jako běžný občan či dokonce demonstrant. Nazývá se operativní skupina speciální pořádkové jednotky. Po ruce ovšem mají teleskopy, pouta a mimo jiné ošetřují i zranění vzniklá jak při demonstraci, tak při zákroku kolegů. Na záběrech lze vidět, jak po ošetření jednoho ze zraněných demonstrantů mu policisté pomáhají odejít z davu, který na ně opětovně začne útočit.¹⁴⁰

Policisté splývající s davem mají hned několik výhod oproti běžně zasahujícím policistům. Nejsou nápadní a tak se mohou infiltrovat a uklidňovat

---

¹³⁹ Zpráva o extremismu (2013). <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

¹⁴⁰ České Budějovice – Pochod proti Romům – Zákrok Policie – 6. 7. 2013. <https://www.youtube.com/watch?v=N10EVb7M1vE>. Dostupné 6. 4. 2015.

dav, mohou pozorovat dění z úhlů, kam se policisté v černých „uniformách“ nedostanou. Jejich velkou nevýhodou je, že částí návštěvníci demonstrací jejich obličejů již poznávají a mohou je napadnout. Ačkoliv jsou vybaveni teleskopy, a jistě i chrániči, jsou daleko více zranitelní, jelikož jsou v davu spíše osamoceni, i když jich je pohromadě podle odhadů z videí 5 až 10 a kolegové jsou poblíž.

Situace v Českých Budějovicích byla o poznání jednodušší ohledně vytlačování demonstrantů z míst, kam jim nenáleží chodit, než například v Janově. Pochod a následné demonstrace se odebíraly na místa, která byla povětšinou úzká, a tak nebyla dána velká možnost demonstrantům rozprostírat se do větších ploch na malý počet zasahujících policistů. De facto veškeré protesty se odehrávaly na sídlišti Máj, které ačkoliv je rozlehlé, je rozděleno na část romskou a tu druhou, a tyto dvě půlky bylo potřeba od sebe oddělit. Podle plánu trasy bylo zřejmé, z jaké strany protestanté půjdou, a tak policie shromáždila větší počet policistů pěších, na koni a s psy na místa, která oddělují tyto dvě části ze strany očekávaného příchodu demonstrantů. Menší počet policistů byl pak rozmístěn z ostatních stran sídliště Máj, a ačkoliv došlo ke střetům a během protestů byly zatýkány desítky demonstrantů jak z řad pravicových extremistů, tak místních občanů, podařilo se udržet demonstranty od romské oblasti inkriminovaného sídliště, a tak svůj úkol splnili.

4.2.7 Příbram, 2014

Tak, jak vzplály emoce v roce 2013 při demonstracích v Českých Budějovicích a Duchcově, očekával se stejný nástup ihned v jarem 2014. Opak byl ovšem pravdou a potvrdila se tak domněnka sinusoidy ohledně četnosti demonstrací v řádu let.

Rok 2014 reprezentuje demonstrace v Příbrami, pořádaná Českými lvi. Demonstrace se očekávala v opravdu velké účasti, vzhledem k rušnosti loňského roku, který končil demonstrací v Ostravě 24. srpna, a také opravdu velkého zájmu Českých lvů o místo demonstrace právě v Příbrami.

Příbram se snažila demonstraci zabránit všemi možnými zákonnými kroky, jako velmi specifickými podmínkami pro povolení konání akce pod hrozbou velké pokuty.¹⁴¹ Ačkoliv se proti tomu Matějný na svém Facebookovém profilu a i přes média velmi tvrdě ohrazoval a snažil se ze své osoby udělat oběť systému, proti kterému bojuje, byla jeho nakonec povolená akce velikým fiaskem.

Akci, která byla podle Matějného svolána proti organizaci ROMEA a jejímu financování, navštívili pouhé tři desítky Matějného stoupenců, a to především z řad jeho známých a kamarádů.¹⁴² Extremisté očekávali přidání se místních občanů tak jako v Severočeském kraji v letech minulých, vzhledem k narůstajícímu napětí v městě Příbrami kvůli zvyšující se kriminalitě, kterou občané prisuzovali nově přistěhovalým Romům. Připojení se občanů se nekonalo, ačkoliv se jich přes 15000 podepsalo na petici za bezpečí svého města, a tak akce skončila s již zmíněnými 30 zúčastněnými. Na akci byl ovšem nasazen policejní vrtulník, antikonfliktní tým a desítky policistů, kteří monitorovali situaci. I po skončení projevu zůstávali policisté přítomni v Příbrami a v blízkosti extremistů kvůli možnosti jejich přiblížení do sociálně vyloučených lokalit v Příbrami, ti však pouze došli do nedalekého restauračního zařízení a tam zůstali do večerních hodin.

Podle zástupců Ministerstva vnitra lze nezúčastnění se místních obyvatel odůvodnit bouřlivostí období předešlého. Podle expertů z Odboru bezpečnostní politiky se obyvatelé krajů vybouřili v loňských letech a neměli důvod jít demonstrovat. Dalším důvodem je také absence většího iniciačního momentu, který je důležitý pro přidání se běžných občanů. Jako iniciační momenty by se daly brát krádeže probíhající na Příbramsku a je možné, že pokud by Čeští lvi pod vedením Matějného zorganizovali svou demonstraci o pár měsíců později (uskutečnila se 15. února 2014), byla by jejich „snaha“ odměněna větší účastí z řad občanů Příbrami.

---

¹⁴¹ <http://www.hrebenar.eu/2014/02/pribram-se-zcela-spravne-snazi-zabranit-demonstraci-neonacisty-pavla-matejneho/>. Dostupné 8. 4. 2015.

¹⁴² <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/proti-organizaci-romea-do-pribrami-prislo-na-neonacisticou-demonstraci-pouhych-30-lidi>. Dostupné 8. 4. 2015.

4.3 Celkový souhrn

Jak je vidět na uvedených příkladech, pravicový extremismus má svou velmi úspěšnou dobu již za sebou a nyní upadá, tak jako pro levicový extremismus byl nejúspěšnější rok 2002.¹⁴³ Úpadek pravicového extremismu se odráží na celkovém průběhu demonstrací, což je v praxi vidět na skutečnosti, že je možno konat dva, ale i více pochodů proti sobě, a situace se dá zvládnout.¹⁴⁴

Tato skutečnost je způsobena mimo jiné faktem, že tvrdé jádro pravicové extremistické scény již opustilo extremistické řady. Dalším důvodem je, že akce takového charakteru již nejsou tak často pořádané, jelikož stoupenci tohoto proudu jsou vnitřně rozhádaní, a tak akce pořádají odděleně, což způsobuje, že se akcí zúčastní pár desítek lidí místo několika set stoupenců. Vzhledem k tomu, že ani jedna z dnešních pravicových skupin o sjednocení scény neusiluje, je možné předpokládat pokračující úpadek.

Zároveň se i vytrácí jistá propojenost extremistické scény a fotbalových chuligánů, kteří akcí využívali především k vyvolávání násilí a potyček s policisty, jelikož opatření na fotbalových utkáních se během posledních několika let také velice zdokonalila a možnost pro výtržnosti je zde velice malá.¹⁴⁵

Pokusme se nyní velice stručně shrnout současnou podobu demonstrace od jejího nahlášení až po její konec. Ve chvíli kdy přijde na magistrát oznámení o demonstraci na podporu národnostních práv, obrátí se magistrát na policii. V ideálním případě dodá zástupce magistrátu informace o situaci a prostuduje si Manuál k právu shromažďovacímu a na základě něj, pokud jsou k tomu zákonné důvody, je v kompetenci magistrátu nahlášené shromáždění zrušit. Pokud k zakázání akce důvod není, akce je povolena.¹⁴⁶ V tom případě konkrétní krajské ředitelství či, ví-li se již v tu dobu konkrétní velitel opatření, osloví

¹⁴³ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2. S. 46.

¹⁴⁴ www.mvcr.cz/soubor/shromazdeni-manual-web-pdf.aspx. Dostupné 13. 4. 2015.

¹⁴⁵ DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 226 s. ISBN 978-80-7251-303-1. S. 33.

¹⁴⁶ www.mvcr.cz/soubor/shromazdeni-manual-web-pdf.aspx. Dostupné 13. 4. 2015.

kriminální policii, pořádkovou policii, odborníky na menšiny ale také svolavatele. Při přípravě opatření se také využívá široká paleta sociálních sítí, kde se dá zjistit očekávaný počet účastníků a jiné informace.¹⁴⁷ Spolupráce se svolavatelem demonstrace probíhá z pravidla bez problémů, jelikož Dělnická strana, tak jako i většina ostatních pravicových stran, stojí o svou prezentaci ve společnosti jako poslušné strany bojující za česká práva. Například při demonstraci ve Vítkově roku 2013 přišel pan Matějny za velitelem opatření pro potvrzení trasy pochodu a neformálně se svým podpisem zaručil za dodržení podmínek, aby demonstrace nebyla zrušena a byl zajištěn plynulý a poklidný průběh. 90% demonstrací probíhá v poklidu a až po rozpuštění probíhají šarvátky a nepokoje, a tak je nutno na místě zůstat i několik hodin po oficiálním ukončení akce.

Nejdůležitější postavení na policejní půdě při extremistických akcích měl již od roku 1989 velitel bezpečnostního opatření.¹⁴⁸ V současné době je na veliteli opatření, aby prováděl spolupráci s ostatními složkami, počínaje magistrátem města, ve kterém se má demonstrace konat, až po prevenci kriminality. Všechny tyto přípravné fáze pomohou odhadnout situaci v regionu/městě a připravit se na případné komplikace.¹⁴⁹ Tato skutečnost je také důvodem, proč jsou v posledních letech opatření naddimenzovaná. Velitel opatření zajistí více těžkooděnců, policistů v civilu, psovodů či policistů na koních pro případ, že by na akci dorazilo více účastníků, než je předpokládáno podle předběžné analýzy.

Velkým problémem demonstrací během posledních let jsou neziskové organizace. Jejich protiakce pořádané zprvu barikádami, nyní již recesí, narušovaly průběh ohlášené a schválené demonstrace, a tak bylo proti nim nutno zasahovat. V dnešní době se neziskové organizace, tak jako pravicové strany, naučily komunikovat s velitelem opatření a své protidemonstrace organizují

---

¹⁴⁷ HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012, 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5. S. 86.

¹⁴⁸ ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3. S. 86.

¹⁴⁹ MACEK, Pavel a Antonín FILÁK. *Pořádková činnost policie: (obecná část)*. Vyd. 1. Praha: Police History, 2002, 97 s. ISBN 80-86477-10-x. S. 61.

způsobem, který by vedl k zásahům proti nim. Nyní již nestaví barikády, ale organizují své protestní akce vedle tras naplánovaných pochodů na důkaz, že se extremistů nebojí. Například na ohlášený tradiční pochod na 1. Máje v Ústí roku 2014, ale i v letech dřívějších, byla ulice předem popsána různými vzkazy jako „Jste nuly“, „My se vás nebojíme“, atd. a podél trasy stáli lidé v klaunských kostýmech a barvách Prague Pride. Tito lidé pak na chodnících pořádali svou happeningovou akci, aby ukázali, že nemají ze stoupců pravicových extremistů žádný strach.

Demonstrace na 1. Máje také naplno ukázala neshody uvnitř pravicové scény, o kterých již bylo psáno výše. Na náměstí se sešla velmi nesourodá sorta lidí, nacisté a nacionalisté z různých koutů republiky, a demonstrace skončila hádkou mezi Dělnickou stranou a panem Matějným, který v té době již založil svou vlastní stranu Čeští lvi, jejichž spory byly ryze osobního charakteru. Před demonstrací do epicentra demonstrace na náměstí v Ústí nad Labem vstoupilo několik proromských aktivistů a demonstranti přes 20 minut diskutovali. To rozlítlo agresivní extremisty, kteří se v reakci na chování Romů a jejich stoupců chtěli přesunout z náměstí na jiné místo. Přesun jim nebyl povolen, policie jim zatarasila všechny cesty kromě již vytyčené trasy. Z rozlícenosti bylo vypuštěno několik světlic a nadávek a akce byla ukončena. Opatření na 1. Máje v Ústí bylo naddimenzováno, jelikož na tradiční pochody je očekáván velký počet účastníků. Konkrétně toto opatření bylo postaveno na přibližně 700 účastníků po shromáždění informací z různých serverů a jiných zdrojů. V kalkulaci byla také zahrnuta možnost příjezdu německých radikálů a problematika severočeského regionu. Skutečný stav čítal 200 demonstrantů a 800 – 900 policistů proti nim stojících.

V České republice došlo při demonstracích k mnoha zraněním, ale dobrým ukazatelem zvládnutí krizových situací je, že nedošlo k žádnému usmrcení, na rozdíl od mnoha jiných evropských zemí. Je to způsobeno tím, že opravdu velké masové akce v České republice doposud neproběhly, pomineme-li několik street party pořádaných levicovými extremisty, akce pravicových extremistů

nenavštívilo v průměru více jak 2000 účastníků. V českých poměrech také doposud neproběhly závažné formy, jako například hromadné použití střelných zbraní, aj..¹⁵⁰

České republice se také vyhnuli masové akce ze stran minorit, proti kterým jsou protestní akce pořádány. Po demonstraci v Litvínově – Janově bylo možné předpokládat rozvoj právě tohoto druhu demonstrací. Ačkoliv proběhlo pár protestních akcí proti pravicovým pochodům a mítinkům, masovější rozvoj k dobru policie tehdy, ani prozatím, nenastal.

---

¹⁵⁰ MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx.

Závěr

Vzrůstající nevraživost vůči cizincům a rasově odlišným občanům, která se v posledních letech stává velkým problémem západoevropských států, má své sympatizanty i v České republice. I zde se rasové konflikty stávají nebezpečným jevem. V české společnosti chybí, na rozdíl od tradičních západoevropských demokracií, historické zkušenosti se soužitím s rasově jinými národnostmi a etniky. To se přirozeně odráží v míře xenofobie české společnosti. Na utváření veřejného mínění velmi silně působí neuvážená prohlášení a nečinnosti některých představitelů státních orgánů – výsledný efekt a dopad bývá velmi negativní. Projevy extremismu na stále poměrně mladou demokracii jsou bez rozdílu nebezpečné, jelikož napadají základy právního státu. Celkový vývoj extremismu je podněcován skupinami ze zahraničí, které využívají ČR k pořádání koncertů a jiných akcí, při kterých extremisté získávají nemalé finanční prostředky, z nichž později plánují své důkladnější akce, vyzbrojují své členy a mohou si dovolit kvalitnější právní zastoupení.

Prvním cílem této diplomové práce bylo představení pravicového extremismu a radikalismu jako společenského problému vyvíjejícího se od roku 1989 na území České republiky. Tento cíl byl splněn první kapitolou práce, kde se ukázala vzrůstající systematičnost pravicových subjektů a jejich s postupem času stále větší povědomí o svých právech a možnostech, ale také o pravomocích Policie České republiky.

Za druhý cíl jsem si kladla představení vývoje Policie České republiky od roku 1989 do současnosti z hlediska nejen organizační struktury, ale také strategií a postojů k již zmíněným pravicovým extremistům a případné navrhnutí inovací postupů policie.

Taktiky viditelné na videozáznamech, tedy „na první pohled“, byly odhaleny pomocí analýzy videozáznamů dostupných na internetu. Slabá místa existují a dovolím si navrhnout zlepšení, které by mělo být provedeno ze stránky technické. Video záznamy jsou nepostačující a nepokrývají všechny úhly

a momenty, a jelikož na nich závisí pozdější identifikace, je velmi důležité, aby více pokrývali celý průběh akce. Záznamy se také dají použít ke zlepšení dosavadních taktik, které ačkoliv jsou efektivní, (což dokazují úspěchy českých policistů a jejich schopnost držet masové akce pod kontrolou), musí se neustále inovovat, aby nebyly předvídatelné.

Za druhé by bylo jistě více účelné využívat spolupráce se zpravodajskými službami, jejichž působnost je stanovena v zákoně.¹⁵¹ Zpravodajské služby mohou díky svým oprávněním k používání zpravodajské techniky získat v některých konkrétních případech potřebné informace efektivněji než policie. Je ovšem nutno uvést, že například v případě Senohrab, o kterém se vedl dlouhou dobu spor, byli policisté informováni o všech závažných skutečnostech (konání koncertů neonacistických skupin, účast nejmilitantnější organizace, atd.)¹⁵² a postup byl i přesto nedostatečný. Přes jakákoliv opatření, pokyny a rozkazy jsou policisté stále pouze lidé, a tak je nutné neustále zdokonalovat nejen speciální pořádkové jednotky, ale také řadové policisty, aby k dalším neúspěšným a medializovaným zásahům nedocházelo.

K eliminování různých druhů propagace extremismu by bylo přínosné, aby příslušníci Policie ČR byli častěji školeni k problémům, které způsobují extremismus, rasismus a xenofobii, a to nejen ve vzdělávacích institucích, jako je škola, ale i v průběhu výkonu služby by měli být doškoleni ohledně nových trendů.

Část druhého cíle této diplomové práce vyžaduje zodpovězení otázky, zda se změnilo zacházení s pravicovými radikály a extremisty ze strany policie. Odpověď na tuto otázku se objevila v třetí kapitole práce, a ve čtvrté byly tyto změny ukázány na jednotlivých příkladech 6. vybraných demonstrací uplynulých 9. let. Policie jedná razantněji s pravicovými extremisty a činy s rasovým podtextem jsou od poloviny 90. let posuzovány přísněji. Při prvním kontaktu

---

¹⁵¹ § 5 zákona č. 153/1994, Sb. O zpravodajských službách ČR.

¹⁵² http://zpravy.idnes.cz/senohraby-setreni-skoncilo-otazky-zustaly-fek/domaci.aspx?c=A010601_183501_domaci_jpl. Dostupné 29. 4. 2015.

s rasově motivovaným násilím v roce 1995 v případě Tibora Berkyho, který následkům podlehl a zemřel, se policie dostala do kontaktu se známým trestným činem obohaceným o nové aspekty – nenávisť vůči rase, veřejný projev xenofobie, netoleranci a nesnášenlivost. S trochou nadsázky lze říci, že tento čin odstartoval bezpečnostní politiku nového charakteru, která do té doby nebyla známa. Pro odhalování rasově motivovaného násilí páchaného pravicovými extremisty bylo využíváno více prostředků, vytvořeno bylo nové oddělení specializující se na monitoring situace, nová tabulková místa, a také se začala více využívat technika (program ÚSVIT, atd.). Roku 1995 byla vytvořena první Speciální pořádková jednotka hlavního města Prahy o síle 160 policistů, kteří vyrazili nejen do ulic, ale tvořili první jednotku speciálně pověřenou účastí na akcích extremistů.

Důležitým zlomem byl pro policii na poli jejich vlastní působnosti rok 2005 a akce CzechTek, kde zásah policie, doteď posuzován jako brutální, vrhl na bezpečnostní sbor stín a v důsledku toho byla připravena reforma služebního řádu a tváře policie, která vešla v platnost v lednu 2009. Byla vytvořena nová organizační struktura, která podle tehdejších zástupců vlády napomohla k získání lepších ohlasů na policii. Rok 2006 pomohl v překonání další bariéry ze strany policie pomocí antikonfliktních týmů využívajících taktiku „low profile policing“, o které již bylo napsáno v kapitole 4.2.2 věnující se demonstraci v Brně roku 2007. Díky komunikaci dokáží členové antikonfliktních týmů odhalit případné agresory v davu, informovat o možných eskalacích a domluvit kompromis, jako tomu bylo při demonstraci v Českých Budějovicích roku 2013.

Speciální pořádkové jednotky dále kromě Prahy vznikly v Brně a Ostravě a nově od roku 2012 v Ústí nad Labem. Při nedostatku členů Speciální pořádkové jednotky jsou místa v týmu doplňována řadovými policisty, kteří se přihlásí na tento úkol, a policisty z jiných měst, jak tomu bylo například ve Šluknovském výběžku.

Celkový trend pravicových demonstrací je nyní na ústupu, avšak kdybychom si představili četnost a intenzitu výskytu demonstrací jako křivku, měla by tvar

sinusoidy, kdy období velkých demonstrací se opakuje přibližně po dvou až třech letech, jak bylo vidět na uvedených demonstracích. Je tedy možné vyslovit hypotézu, že rok 2015 či rok následující bude pro extremistické subjekty české společnosti příznivým a policisté budou čelit známým i neznámým hrozbám vzhledem k neustálému zlepšování praktik nejen policie, ale i radikálů.

Zdroje

BASTL, Martin. *Krajní pravice a krajní levice v ČR*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 285 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4737-973.

DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 226 s. ISBN 978-80-7251-303-1.

DANICS, Štefan. *Extremismus*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2003, 62 s. Řešení krizových situací. ISBN 80-7254-454-3.

DOČKALOVÁ, Pavla (2007): Krajní, radikální, extrémní nebo extremistická pravice? Pokus o terminologické vymezení základních pojmů. In Hirtlová, P. (ed.): *Radikalismus a jeho projevy v současném světě*. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, Academia Return Civilium.

Dufková, I. – Zlámal, J. – Uhl, P. (2005): *Politika a sociální radikalismus*. In Dufkova, I. – Zlámal, J. – Uhl, P.: *Politika a sociální radikalismus. Policie a multikulturní společnost*, Praha: Střední policejní škola ministerstva vnitra. S. 4 – 83.

FILÁK, Antonín. *Policejně bezpečnostní činnost a její hlavní organizačně taktické formy*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, Vydavatelství PA ČR, 2003, 134 s. ISBN 80-7251-135-1.

FUNKE, M.: Rechtsextremismus in Deutschland. Historische Entwicklung und aktuelle Bedeutung, s. 9 In MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4.

HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1. 1. 2012*. Praha: Police history, 2012, 233 s. ISBN 978-80-86477-56-5.

CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-807-3670-986.

CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001, 172 s. ISBN 80-7201-265-7.

CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 425 s. ISBN 978-80-7380-376-6.

KALAMÁR, Štěpán. *Extremismus I*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011, 120 s. ISBN 978-80-7251-355-0.

KALAMÁR, Štěpán. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2011, 136 s. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-103-0.

MACEK, Pavel a Antonín FILÁK. *Pořádková činnost policie: (obecná část)*. Vyd. 1. Praha: Police History, 2002, 97 s. ISBN 80-86477-10-x.

MACEK, Pavel. *Pořádková činnost policie: (zvláštní část)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie ČR, 1996, 115 s. ISBN 80-85981-32-7.

MAREŠ, M.: *Terorismus v ČR*, Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 84.

MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4.

MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1.vyd. Brno: Centrum strategických studií, c2003, 655 p., [8] p. ofplates. ISBN 80-865-9845-4.

MAYER, Gregor a Bernhard ODEHNAL. *Aufmarsch: Dierechte Gefahraus Osteuropa*. 2., durchgesehene Aufl. St. Pölten: Residenz-Verl, 2010. ISBN 978-370-1731-756.

NEČAS, Ctibor. *Historický kalendář: dějiny českých Romů v datech*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 98 s. ISBN 978-80-244-1747-9.

Skulová, S. In Jurníková, J. a kol. *Správní právo – zvláštní část*. 5. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004.

ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3.

VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 319 s. ISBN 978-80-7380-427-5.

VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus: činnost bezpečnostních složek*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2012, 141 s. ISBN 978-80-7251-385-7.

VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Propagační metody politického extremismu*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014, 136 s. ISBN 978-80-7251-421-2.

ZÁMEK, David. *Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 197 s. ISBN 978-80-7380-429-9.

Webové stránky

Extremismus: <http://www.etf.cuni.cz/OPPA-CZ/vp14.pdf>. Dostupné 1. 11. 2014.

Demonstrace Příbram: <http://www.hrebenar.eu/2014/02/pribram-se-zcela-spravne-snazi-zabranit-demonstraci-neonacisty-pavla-matejneho/>. Dostupné 8. 4. 2015.

Sociálně vyloučené lokality: <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-socialne-vyloucenych-lokalit.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

ÚSVIT: <http://www.mvcr.cz/clanek/program-prevence-kriminality-a-extremismu-usvit.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

Antikonfliktní tým: <http://www.policie.cz/clanek/krajske-reditelstvi-policie-khk-o-nas-clanky-antikonfliktni-tym.aspx>. Dostupné 20. 3. 2015.

Antikonfliktní tým: <http://www.policie.cz/clanek/rspp-pp-cr-antikonfliktni-tymy-verbum-non-arma.aspx>. Dostupné 20. 3. 2015.

Speciální pořádková jednotka: <http://www.policie.cz/clanek/specialni-poradkova-jednotka-v-usteckem-kraji-vznikne.aspx>. Dostupné 20. 3. 2015.

Server romea.cz: <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/proti-organizaci-romea-do-pribrami-prislo-na-neonacistickou-demonstraci-pouhych-30-lidi>. Dostupné 8. 4. 2015.

Server romea.cz: <http://www.romea.cz/cz/zpravy/koncertu-pravicovych-extremistu-v-poslednich-letech-ubyva>. Dostupné 13. 4. 2015.

KOLBÁBEK, Filip: *Vývoj kriminality na území ČR (geografická analýza)*. [online]. [cit. 2015-01-11].

Dostupné: http://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2007/2007_Kolbabe k.pdf.

Kriminologické a právní aspekty extremismu (1999). (<http://www.ok.cz/iksp/docs/233.pdf> dostupné 1. 11. 2014).

Listopad a zločin: (http://www.denik.cz/z_domova/listopad_zlocin20091002.html dostupné 1. 11. 2014)

MAREŠ PHD., Doc. JUDr. PhDr. Miroslav. Militantní demonstrace v ČR: analýza vybraných jevů a problémů. [online]. [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/mares-pdf.aspx.

MAREŠ, Miroslav a kol. *České militantní neonacistické hnutí* (aktuální trendy). [online]. [cit. 2015-04-18]. Brno: Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2011. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>.

MV ČR (1997): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 1996*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 22. 11. 2014

MV ČR (1997): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 1996*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (1998): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 1997*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (1999): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 1998*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (2000): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 1999*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (2001): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2000*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (2002): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2001*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

(<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>). Dostupné 1. 11. 2014.

MV ČR (2003): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2002*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (2004): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2003*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (2005): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2004*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (2006): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 8. 4. 2015.

MV ČR (2007): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx> dostupné 28. 1. 2015. Dostupné 23. 3. 2015.

MV ČR (2008): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 30. 3. 2015.

MV ČR (2009): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2008*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 1. 4. 2015.

MV ČR (2010): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2009*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 1. 2. 2015

MV ČR (2011): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 16. 12. 2014

MV ČR (2012): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2011*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné 8. 1. 2015.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 28. 1. 2015

MV ČR (2013): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2012*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx> dostupné 9. 11. 2014

MV ČR (2014): *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2013*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>. Dostupné 5. 4. 2015.

Oficiální strana DSSS: <http://www.dsss.cz/> dostupné 9. 11. 2014

Oficiální stránka dělnické mládeže: <http://www.delnickamladez.cz/delnicka-mladez-predstavuje-ideovy-program> dostupné 9. 11. 2014.

Sociologie1.wz.cz/download/USOC/terpersp.doc. Dostupné, 11. 2. 2015.

Shromažďovací manuál: www.mvcr.cz/soubor/shromazdeni-manual-web-pdf.aspx. Dostupné 13. 4. 2015.

Založení Seznam.cz: (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam.cz>. Dostupné 1. 11. 2014)

Legislativní dokumenty

Rozkaz policejního ředitele ČR č. 9 ze dne 21. 11. 1991 – (Metodický pokyn k sjednocení postupu policistů ČR při plnění úkolů k ochraně bezpečnosti osob a majetku před proti právním jednáním extremistických skupin a hnutí).

Zákon č. 140/1961 Sb. Trestní zákon ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 283/1991 Sb. O Policii ČR ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 153/1994, Sb. O zpravodajských službách ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009 o *zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnost* v platném znění.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 110/2008, o plnění úkolů služby pořádkové policie a služby železniční policie.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 10/2009, o *zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti*.